

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

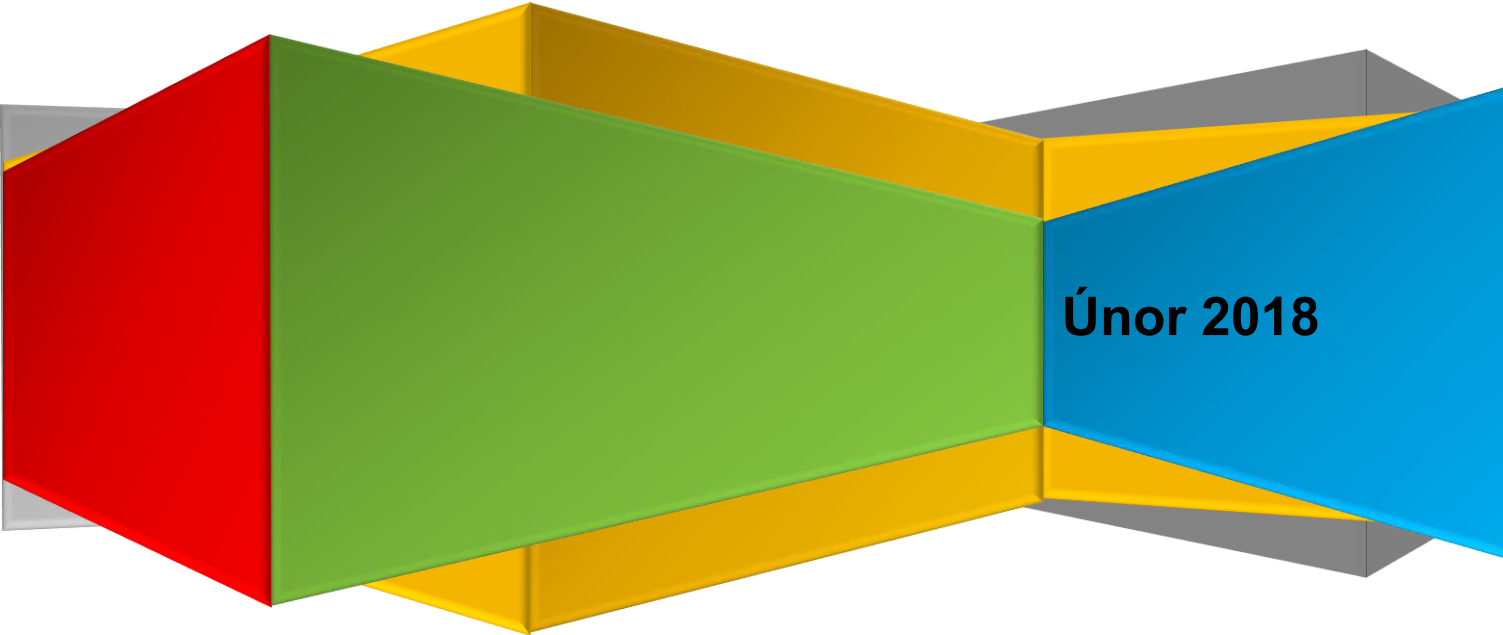
Agentura
pro sociální začleňování

Realizováno v rámci projektu „Systémové zajištění sociálního začleňování“, registrační číslo projektu
CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_030/0000605.

VSTUPNÍ ANALÝZA MĚSTA PÍSEK

Závěrečná zpráva z výzkumného
screeningu v Písku

Zpracoval: Mgr. Petr Charvát

Únor 2018

Obsah

Seznam zkratk.....	3
Úvod, zahájení spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování (ASZ)	4
Cíle Analýzy sociálního vyloučení (Výzkumné zprávy)	4
Metodologie výzkumu.....	4
Etika a limity výzkumu, účastníci výzkumu, seznam rozhovorů	5
Účastníci výzkumu	5
Město Písek, stručný přehled, historie	6
Sociální vyloučení	7
Popis a struktura sociálního vyloučení v Písku.....	7
Lokality	8
Lokality „Svatoplukova“ a „Purkratice“	8
Lokalita nábřeží 1. máje	10
Znázornění výše uvedených SVL v mapě	14
Vizualizace nové typologie SVL v Písku.....	16
Bydlení	19
Bytový fond města, rozdělení, pravidla.....	19
Dostupnost a poptávka	20
Bariéry, prostupné bydlení	21
Prostupné bydlení	22
Ubytovny.....	23
Doporučení	26
Zaměstnanost	27
Nabídka a poptávka na trhu práce	27
Agenturní zaměstnávání	29
Nezaměstnaní v Písku	31
Doporučení	33
Bezpečnost	35
Bezpečnostní složky, prevence kriminality	36
Sociálně patologické jevy.....	36
Drogy	36
Pocitová kriminalita, sociální klima v obci.....	37
Romové, integrace, exkluze.....	39
Statistiky bezpečnostních složek.....	40

Doporučení	43
Sociální služby	44
Organizace působící v Písku	44
Potřeby	47
Potřeba nových služeb a zlepšení služeb stávajících	47
Obecné změny systémového charakteru	49
Doporučení	49
Zadluženost.....	50
Doporučení	53
Zdraví	54
Reference.....	56

Seznam zkratek

APK:	Asistent prevence kriminality
ASZ:	Agentura pro sociální začleňování (v textu také: Agentura)
DBS:	Domovní bytová správa
DPS:	Dům s pečovatelskou službou
KPSVL:	Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám
NNO:	Nestátní nezisková organizace
NZDM:	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
MP:	Městská policie
MPSV:	Ministerstvo práce a sociálních věcí
OSPOD:	Orgán sociálně právní ochrany dětí
PČR:	Policie České republiky
SAS:	Sociálně aktivizační služba/y
SPSZ:	Strategický plán sociálního začleňování
SV:	Sociální vyloučení
SVL:	Sociálně vyloučená lokalita
SVJ:	Sdružení vlastníků bytových jednotek
TČ:	Trestný čin
VZ:	Výroční zpráva
ÚP:	Úřad práce České republiky

Úvod, zahájení spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování (ASZ)

Předkládaný text vznikl na základě podpisu memoranda o spolupráci mezi městem Písek a Agenturou pro sociální začleňování, dne 6. 6. 2017. Spolupráce se dle textu Memoranda sjednává za účelem úzké spolupráce při vytváření a realizaci komplexních lokálních strategií sociálního začleňování, prostřednictvím nástroje Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám (KPSVL).

Cíle Analýzy sociálního vyloučení (Výzkumné zprávy)

Analýza má **popsat podobu a určit míru sociálního vyloučení** v Písku. Smyslem textu je ale také **zmapování potřeb dle jednotlivých témat a lokalizace problémů prostřednictvím dat** u institucionálních aktérů, i cílové skupiny (osoby v hmotné nouzi, uchazeči o zaměstnání, zadlužení). Součástí zprávy je i **analýza potenciálu** pro řešení situace v **Písku**. Analýza přináší i poznatky z oblastí, kterým doposud nebylo v rámci jiných realizovaných analýz věnováno tolik pozornosti. Navazuje na dokument Vstupního šetření, který doplňuje o kvalitativní výzkum a data získaná v terénu.

Analýza sociálního vyloučení je důležitá i pro vytvoření tzv. **Strategického plánu sociálního začleňování**. Ten je v rámci tzv. **Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám** nástrojem pomoci městům a obcím při řešení sociálního začleňování z prostředků Evropských strukturálních a investičních fondů za místní podpory Agentury.

Metodologie výzkumu

Sběr dat probíhal od listopadu 2017 do ledna 2018. Při výzkumu bylo použito kombinace kvantitativních a kvalitativních metod (**mixed methods**), kdy jsou analyzována získaná kvantitativní a kvalitativní data společně. Další z metod uplatněných v případě výzkumu v Písku byl i tzv. **desk research**, tedy sekundární analýza dostupných zdrojů. Tato metoda spočívá v získávání a následné analýze dat od institucí jako jsou Úřad práce, Odbor sociálních věcí města Písek, Městská policie apod. S vytipovanými institucionálními aktéry byly realizovány hloubkové polostrukturované rozhovory. Dále byli kontaktováni i obyvatelé předem definovaných tzv. sociálně vyloučených lokalit (dle určení institucionálních aktérů a ze zjištění na místě). Jednotliví aktéři byli vybíráni na základě vztahu ke klíčovým institucím nebo ke zkoumaným lokalitám. Z již provedených rozhovorů byli tipováni další potenciální respondenti (**snowball method**). Rozhovory svým charakterem cílily na zjištění předem stanovených výzkumných okruhů, jejichž význam se měnil dle relevance a obsahu již zaznamenaných výpovědí. Zaznamenávané hloubkové rozhovory trvaly půl hodiny až hodinu a půl, dle obsahu výpovědi a časových možností respondentů. Komplementární metodou celého výzkumného šetření byla i metoda pozorování (zúčastněné a nezúčastněné), tzv. **shadowing**, stínování činnosti pro výzkum relevantních aktérů, institucí a jednotlivců.

Etika a limity výzkumu, účastníci výzkumu, seznam rozhovorů

Výzkum byl realizován v souladu s Etickým kodexem výzkumníků Agentury pro sociální začleňování (ASZ). Z hlediska přístupu ke zkoumaným osobám a institucím, se jedná zejména o ochranu jejich soukromí, bezpečnosti a hodnot, které zastávají. Z hlediska odborného pak především o zachování kritického postoje, přístupnosti k diskuzi a věcným argumentům, rovněž o respektování zásad vědecké práce, dle vědecké a výzkumné praxe disciplíny. V šetření nebylo narušeno soukromí a důstojnost respondentů, kteří byli vždy informováni o smyslu výzkumu a v případě nahrávání požádáni o svolení k nahrávání. Samozřejmostí byla i zaručená anonymita dotazovaných respondentů.

Na tomto místě je třeba reflektovat, že analýza získaných dat přináší vždy pouze obraz skutečnosti založený na interpretaci získaných informací. Data od institucí mohou reálnou situaci výrazně zjednodušovat na čísla, která neodrážejí kontext a souvislosti. Někdy mohou být taková čísla i chybná (například čísla vycházející z trvalých adres či smluv se obvykle s žitou realitou v mnohém rozcházejí) či zkreslená (mohou například více odrážet zaměření instituce na určitý dům než skutečnou míru závažnosti problému v daném domě). Další obtíže může přinést i realizace rozhovorů samotných. Okolnosti jejich pořizování nejsou vždy ideální (přítomnost dalších lidí, rušné místo, únava respondenta). Výpověď ovlivňuje také postoj respondenta vůči výzkumníkovi (nedůvěra, snaha o lepší sebe prezentaci) a koneckonců i samotná paměť respondenta (zapomínání, vytěsňování). Jednotlivé kapitoly textu jsou koncipovány na základě předem definovaných témat souvisejících se sociálním začleňováním a jejich relevance plynoucí z dat získaných z rozhovorů. Nejedná se tedy o taxativní výčet témat, spíše o postižení hlavních z nich. I přes výše uvedené je předložena Analýza (Výzkumná zpráva) textem zprostředkujícím shrnující vhled do situace ve městě Písek.

Účastníci výzkumu

Cílovou skupinou respondentů byli jednak předem vytipovaní institucionální aktéři města ze strany politické reprezentace, sociálního odboru města, zástupci Úřadu práce (odborníci na hmotnou nouzi a zaměstnanost), členové ve městě působících, bezpečnostních složek nebo pracovníci v bezpečnostních službách. Dále i zástupci nejvýznamnějších místních neziskových organizací se vztahem k sociálnímu vyloučení.

Mezi oslovené patřili i pracovníci některých ubytovacích zařízení. Byli osloveni obyvatelé, kteří v sociálně vyloučených lokalitách, nebo v jejich bezprostředním okolí žijí. Klienti noclehárny a obyvatelé na ubytovnách. Osoby pobírající nepojistné sociální dávky i zahraniční agenturní zaměstnanci. Proběhly rozhovory s obyvateli města mimo výše uvedené kategorie. Celkem proběhlo 29 zaznamenaných hloubkových rozhovorů a přibližně stejné množství krátkých informativních rozhovorů k účelům orientace v dané problematice ve městě či k potvrzení, nebo vyvrácení jinde získaných informací.

Seznam rozhovorů: Celkem 29 hloubkových zaznamenávaných rozhovorů. Počet neformálních¹ rozhovorů nebyl evidován.

Instituce/pozice	Počet rozhovorů
Představitelé města a obce	3 hloubkové + neformální rozhovory
Domovní bytová správa	1 hloubkový rozhovor
Bezpečnostní složky města Písek (PČR, MP)	1 hloubkový rozhovor
Pracovníci v bezpečnostních službách ²	2 hloubkové + neformální rozhovory
Úřad práce	1 hloubkový rozhovor
Zástupci neziskových organizací	6 hloubkových + neformální rozhovory
Provozní pracovníci ubytoven	2 hloubkové + neformální rozhovory
Pracovníci a klienti noclehárny	2 hloubkové + neformální rozhovory
Obyvatelé Písku	neformální rozhovory
Obyvatelé lokalit s vyšším podílem sociálně vyloučených, sociálně vyloučené lokality	11 hloubkových + neformální rozhovory (alokace dle jednotlivých lokalit)

Město Písek, stručný přehled, historie

Město Písek leží 44 km severozápadně od Českých Budějovic, na řece Otava a svou geografickou polohou tvoří bránu do Jihočeského kraje, kterého je součástí. Katastrální území Písek tvoří části Vnitřní město, Budějovické Předměstí, Pražské Předměstí, Václavské Předměstí a Purkratice, žije zde 29 966 obyvatel. Písek je obcí s rozšířenou působností. Písek je znám jako studentské město, což pramení ze zdejšího vysokého počtu středních škol, od roku 2003 zde také působí soukromá vysoká škola, Filmová akademie Miroslava Ondříčka. Město Písek má vybudovanou solidní veřejnou infrastrukturu, jsou zde dvě divadla, kulturní dům, nemocnice, fotbalový stadion a významný zemský plemenný hřebčinec. Písek profituje z rozšířeného turistického ruchu a v posledních letech i z rozšiřující se průmyslové zóny na periferii města, která se podílí na nízké nezaměstnanosti ve městě, která činí 2,5% (dle portálu MPSV, prosinec 2017) a ocitá se tak pod celorepublikovým průměrem.³

Písek, historicky ekonomicky velmi úspěšné město, které bohatlo ve středověku na rýžování zlata z Otavy, sběru perel či obchodu nebylo v 18. – 19. století svědkem prudké industrializace jako mnohá okolní města, například Strakonice či České Budějovice. Jedním z důvodů byl odklon hlavní železnice, Dráhy císaře Františka Josefa, dnes železniční trať 190, do výhodnější a přímější polohy – nicméně daleko mimo Písek jižním směrem. Průmysl ve městě existoval, ale nedosáhl většího významu a rozměrů.

¹ Jedná se o kratší, nezaznamenané rozhovory aktérů a respondentů vztahující se k výzkumným tématům, nebo krátké informativní rozhovory s ostatními obyvateli města Písek.

² Soukromé bezpečnostní agentury, asistenti prevence kriminality.

³ Zdroj: web ASZ: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/>

Po druhé světové válce, zvláště pak po uchopení moci Komunistickou stranou Československa v únoru 1948, se tvář Písku začala měnit. Ve městě byly založeny národní podniky jako textilní závod Jitex, Kovosvit a Elektropřístroj. Byla postavena jatka, rozvíjel se dřevařský průmysl atd. Začala také stavba nových budov a sídlišť (Jih a Dukla, zástavba na nábřeží 1. máje). Během tzv. socialistické éry byla vztyčena socha Rýžování zlata na nábřeží 1. máje. Vznikla lávka spojující sídliště Dukla a zástavbu na nábřeží, zkonstruovaná z betonových panelů a koncipovaná jako samonosná zavěšená lávka přes řeku Otavu.⁴

Sociální vyloučení

K základním předpokladům spolupráce v rámci KPSVL v dané obci patří definice a určení SVL. Pojmem **Sociálně vyloučené lokality** (SVL) jsou označována místa nebo územní oblasti obývané významnou měrou osobami, které jsou sociálně vyloučené nebo jsou sociálním vyloučením ohrožené. Dle terminologie Agentury pro sociální začleňování (ASZ) jsou **sociálně vyloučenými** ti občané, kteří mají ztížený přístup k institucím a službám (tedy k institucionální pomoci), jsou vyloučeni ze společenských sítí a nemají dostatek vertikálních kontaktů mimo sociálně vyloučenou lokalitu.

Základní charakteristikou propadu na sociální dno je nahromadění důvodů, které vedou k životní krizi (ztráta zaměstnání, platební neschopnost, problémy s bydlením, problémy dětí ve škole, nemoc atd.). Sociálně vyloučené osoby obvykle nestojí před problémem jedním, ale před celým komplexem problémů, přičemž mnohý z nich by i sám o sobě ohrožoval normální fungování člověka ve společnosti. S postupným propadem na dno přestává být zřejmé co je původním důvodem propadu a co jeho následkem. Osoby žijící na okraji společnosti se přizpůsobují podmínkám sociálního vyloučení a osvojují si specifické vzorce jednání, které jsou často v rozporu s hodnotami většinové společnosti. Proto někdy bývá soužití na první pohled problematické. Návyky získané adaptací na život v sociálním vyloučení však těmto osobám znemožňují být úspěšní ve většinové společnosti, ztrácí (či ani nezískávají) hodnotové žebříčky středostavovského občana orientovaného na kariérní vzestup a úspěch. To je znovu a znovu uzavírá v pasti sociálního vyloučení. Z této pasti se osoby nedokáží dostat bez cizí pomoci.⁵

Popis a struktura sociálního vyloučení v Písku

Při definování SVL v Písku lze navázat na některé, již existující zdroje. Mapa sociálně vyloučených lokalit (GAC)⁶ uvádí 4 lokality s počtem obyvatel mezi 100 a 300. Data z Úřadu práce a Odboru sociálních věcí obsažená v přihlášce do KPSVL uvádějí 2 lokality s více než 500 obyvateli. Lokalitami zmiňovanými ve výše uvedených zdrojích jsou ubytovny ve Svatoplukově ulici a v obci Purkratice provozované NNO Naděje, a také dvě oblasti v blízkosti centra Písku, sídliště Portyč a nábřeží 1. máje, kde žijí obyvatelé, jejichž situace splňuje některá z kritérií sociálního vyloučení. Na nábřeží 1. máje se také nacházejí městské byty v kategorii „v tíživé životní situaci“. Dle provedeného šetření se množství sociálně vyloučených obyvatel pohybuje od pěti set osob výše. Dalších 100 až 200 osob může být sociálním vyloučením bezprostředně ohroženo. Mezi obyvatele všech výše zmíněných

⁴ Zdroj: Wikipedie <https://cs.wikipedia.org/>

⁵ Zdroj web ASZ: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/co-je-socialni-vyloucení>

⁶ https://www.esfcr.cz/mapa-svl-2015/www/index2f08.html?page=iframe_orp

oblastí patří dle údajů respondentů do značné míry příslušníci romského etnika. V ubytovnách provozovaných Nadějí se pak jedná o Romy téměř výhradně.

V rozhovorech, realizovaných v Písku v rámci kvalitativního šetření, byly potvrzeny všechny z výše uvedených lokalit. Hovoří o nich představitelé institucí, ostatní občané Písku i samotní obyvatelé SVL. Definice sociálně vyloučených lokalit v Písku je založena jak na objektivizujících faktorech jako je přístup k bydlení, zaměstnání, výskytu patologií a rodinné situaci obecně. Na druhé straně jde o spíše subjektivní kategorizaci ze strany jak obyvatel Písku, tak i osob žijících v SVL. Zde hraje roli příslušnost k romskému etniku, subjektivní pocit ne/bezpečí, či fenomén „špatné adresy“⁷.

Kromě výše uvedených lokalit lze dle informací z provedeného šetření označit i další místa, kde bydlí jednotlivci či rodiny postižené nebo ohrožené sociálním vyloučením. Mezi tzv. „špatné adresy“ byla při rozhovorech zmíněna i část Kollárovy ulice. K místům bezprostředně ohroženým sociálním vyloučením patří také ubytovny. Město prostřednictvím DBS provozuje ubytovny v ulici Dr. Milady Horákové a v Sedláčkově ulici, kde jsou však ubytováni i pracující z průmyslové zóny, nebo turisté při víkendových pobytech. Komerčních ubytoven ve vlastnictví privátních subjektů je dle zjištěných informací v Písku dalších 11.

Lokality

Lokality „Svatoplukova“ a „Purkratice“

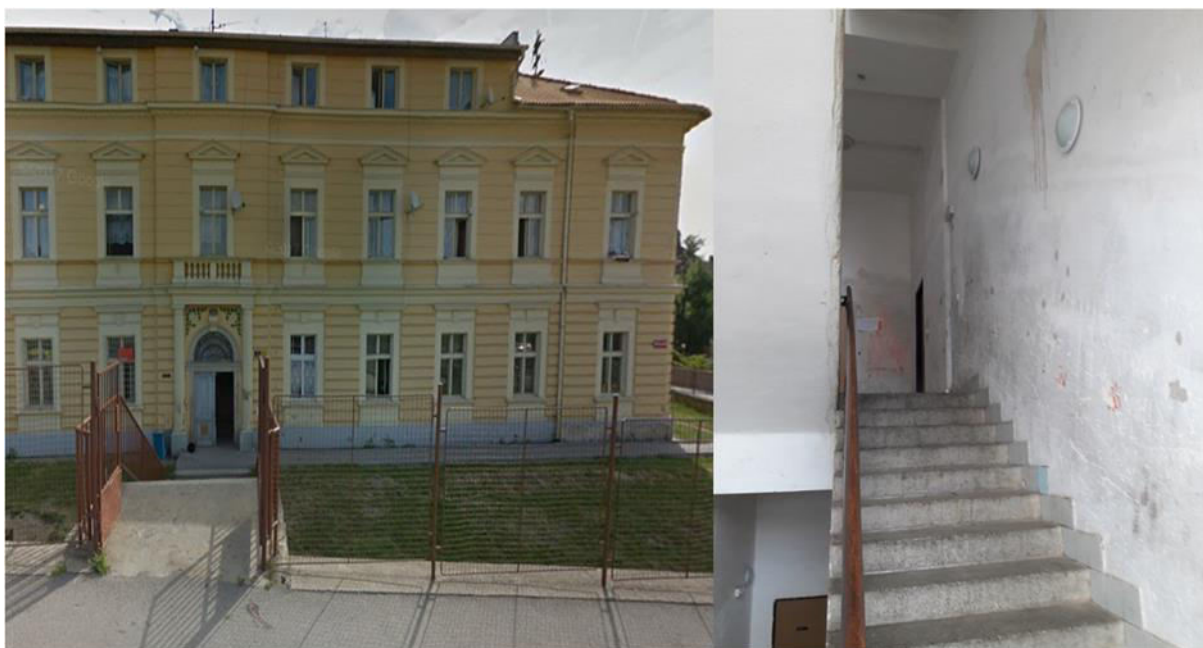

Foto 1.: Ubytovna Naděje, Svatoplukova ulice (budova zvenčí a společná chodba)

Jedná se o nemovitosti v majetku města, které jsou provozovány NNO Naděje (od roku 2001 a 2003) jako fakultativní ubytovací kapacity sociálně aktivizační služby pro osoby v tíživé životní situaci. Výhodou externího provozovatele ubytoven je údajná větší flexibilita a operativnější přístup (kontrola placení nájemného, vytíženost). Původní záměr bylo využít

⁷ Místa, která jsou obyvateli obce vnímána negativně („domy hrůzy“, „ghetta“ atp.).

obě nemovitosti v režimu prostupného bydlení, který by započal Purkraticemi s postupem na Svatoplukovu. Nicméně, tento záměr nebyl funkční, a to z důvodu „*chování nájemníků*“⁸. Důvody jsou jak administrativní (nutnost přepisu smluv za energie), ale i nevhodnosti využití v případě rodin s dětmi. V Purkraticích žijí některé rodiny dlouhodobě, deset, ale i čtrnáct let. Kapacita je 19 a 13 bytových jednotek. Aktuální obsazenost (listopad 2017) obou ubytoven je kolem 115 a 35 osob. Zhruba polovinu obyvatel tvoří děti. Obyvateli jsou převážně romské⁹ rodiny s dětmi s trvalým pobytem v Písku (mimo píseckí potřebují souhlas MÚ). Příchozími jsou často obyvatelé z městských bytů. Smlouvy s nájemníky se uzavírají na dobu určitou a průběžně se prodlužují dle spolupráce a zkušeností s nájemníky po měsíci, čtvrtletí nebo i půl roce. Ceny nájemného se pohybují od 50 – 55 Kč/m².

Při dotazování respondentů na sociálně vyloučené lokality byly ubytovny Naděje zmiňovány téměř pokaždé. Několikrát byly označeny jako nejhorší ubytovny v Písku. Bytový **dům ve Svatoplukově ulici** byl dle některých respondentů vnímán jako „špatná adresa“ („dům hrůzy“) ještě před počátkem působení Naděje. Podle zástupců DBS zde však v minulosti bydleli i např. pedagogové z písecké lesnické školy, nebo jiní významní lidé z Písku. Lokalita bývá často spojována se sociálně patologickými jevy. Konkrétně je zde popsána konzumace a distribuce drog a případy domácího násilí.

Jeden z městských úředníků: „*Když si to vezmu, tak třeba v roce 2009, 2010, když se šlo na Svatoplukovu, tak se tam váleli čičači a byl tam nepořádek.*“

V poslední době se však situace díky působení soukromé bezpečnostní agentury zlepšila, do domu nepouští dealery drog a pomáhá řešit drobné konflikty méně formálně než bezpečnostní složky¹⁰. Typickým klientem ubytovny je dle pracovníků provozovatele romská rodina se třemi, čtyřmi dětmi. Matka na rodičovském příspěvku, otec nezaměstnaný s příležitostnými brigádami a prací na černo. Někteří z klientů nejsou původem z Písku, ale žijí zde mnohdy deset i více let.

Objekt bývalého statku v Purkraticích¹¹ byl v červnu 2017 předmětem vzniku dokumentu „*Návrhu členů osadního výboru Purkratice pro zastupitelstvo města Písku*“¹². Návrh požaduje ukončení činnosti ubytovacího zařízení mimo jiné z důvodů „*sociálního, interetnického napětí*“ a „*vytržení (klientů) z podnětného sociálního prostředí*“. Návrh dále zmiňuje osobní vztah jeho autorů k místu, který klienti Naděje údajně postrádají. Věc je umocněna existencí další komerční ubytovny v blízkém okolí, kde jsou ubytováni především agenturní zaměstnanci průmyslové zóny ze zahraničí. Na celé situaci je paradoxní, že obyvatelé statku v Purkraticích považují Purkratice za svůj domov. Mnohé z dětí tu prožily většinu svého života – což uvádí i samotný Návrh. Obyvatelé statku (vesměs Romové) se stejně jako pisatelé Návrhu obávají cizinců z ubytovny pro průmyslovou zónu. Jeden oslovený agenturní pracovník (občan Slovenska) z **ubytovny BAK** zase vyjádřil obavu z Romů žijících na statku.

⁸ Formulace představitelů DBS.

⁹ Obyvatelé se sami považují za Romy, ubytovny jsou jako romské označovány i ostatními obyvateli Písku. NNO Naděje bývá také mnohými lidmi v Písku označována jako „Romská“, což je zavádějící.

¹⁰ Domluvou, místní znalostí. V případě přivolání bezpečnostních složek je zde hrozba sankcí i u drobných prohřešků, vše je nutno řešit prostřednictvím formálních postupů.

¹¹ Jedná se o objekt bývalého statku, který byl v roce 2002 předán městem do správy spolku Naděje jako ubytovací kapacita. Obec Purkratice je součástí města Písek, od kterého je vzdálena asi 2 km. Zařízení je pro některé své obyvatele jednou z posledních možností, kde se v Písku ubytovat.

¹² Zdroj: http://www.mesto-pisek.cz/assets/File.ashx?id_org=12075&id_dokumenty=16810

Obavy místních obyvatel popisuje i komentář pracovníka NNO Naděje: „*Místní berou jako ohrožení, že jde rodina se čtyřmi dětmi a nejsou potichu, samozřejmě. Oni se bojí, cikán, vypadá jak Turek. Prostě mají estetický problém, který transformují do problému bezpečnostního.*“

Lokalita v Purkraticích je přesto ne zcela vhodná především z důvodu vzdálené infrastruktury. Děti musí docházet daleko do školy, není zde přístup k lékařům/lékárnám, je zde špatná příjezdová cesta i osvětlení. Město Písek zde však prostřednictvím Naděje, na rozdíl od některých jiných/větších měst, pracuje s rodinami v sociálním vyloučení. Byty ve výše uvedených lokalitách jsou často poslední záchranou před mnohdy drahými nebo nevyhovujícími komerčními ubytovny, z nichž některé neumožňují pobyt dětem. V Purkraticích jsou (listopad 2017) sice momentálně dva volné byty, ale poptávka po bydlení „v Naději“ trvá. Pokud by se objevila nová ubytovací kapacita přímo v Písku byla by dle pracovníků Naděje zcela jistě naplněna. Zájem o přestěhování do Písku mají i někteří obyvatelé ubytovny v Purkraticích:

Obyvatelka ubytovny v Purkraticích, po 14 letech pobytu: „*Takhle, já jsem z Budějic, z Českých Budějovic a druh je Písečák. No, takový jsme to měli složitý, jeho máma nechtěla mě, moje máma nechtěla jeho, potulovali jsme se takhle po rodině různě, pak se otevřelo tady ty nadace tady, tak jsme šli za starostou, on nám nabídl Purkratice, patřilo to pod město, teď to patří pod Naději.*“

„*No, kdyby to šlo odsud někam jít, tak víte co, šla bych hned. Je to pro nás na ty metry čtvereční, jsme tu šestičlenná rodina, mám 1+1 a je to malý, na metry čtvereční se sem jako vůbec nevejdeme, víte co. Jako mám pět dětí, jsme sedm, ale jedna už tu není, protože už je plnoletá, tak už mezi náma není. A ten problém v Písku je teda hlavně to bydlení.*“

Lokalita nábřeží 1. máje

Foto 2.: Část sídliště Portýč.

Domovní bytová správa (DBS) v lokalitě spravuje čtyři vchody v řadových bytových domech. Některé z bytů jsou provozovány v režimu „tíživé životní situace“¹³ (další z bytů této

¹³ Přidělují se na základě doporučení komise složené ze sociálního odboru, zástupce DBS a vedení města – starosty a schválením radou města. Jedná se cca o 4-5 bytů ročně. Původně se jednalo o tzv. startovací byty pro mladé rodiny, kterých bylo kolem 70, po převedení do režimu tíživé životní situace bylo bytů 55, současný počet těchto bytů je 38.

kategorie jsou provozovány v ulici Dr. Milady Horákové), které jsou přidělovány klientům převážně na základě spolupráce s OSPOD. Jako tzv. „problematické“ bývají označovány především dva níže uvedené vchody. Dle údajů od příslušníků městské policie Písek, asistentů prevence kriminality i některých obyvatel se zde vyskytují sociálně patologické jevy (drogy) a problémy s občanským soužitím. Někteří zástupci města se domnívají, že se situace na nábřeží blíží podmínkám ve Svatoplukově ulici (viz výše), před tím, než byla lokalita převedena do správy Naděje, že zde vzniká nová „špatná adresa“ a SVL. K posledním zaznamenaným návrhům k řešení problematiky občanského soužití, především k údajnému ničení domovního zařízení ve společných prostorách, patří zkušební zaplacení soukromé hlídací služby. Toto opatření je však finančně nákladné, hlídání během nočních hodin 18:00 – 6:00 vyjde město na 70tis. Kč měsíčně.

Zástupce městské organizace: *„Jsme teď ve stavu, že se tam ve sklepě fetuje a vozí tam lidi taxíky v noci. Přes den to není, to kontroluje městská policie, posledních 14 dní už to kontroluje i přes noc. Rozhodlo se, že u tří problémových bude ukončen nájem.“*

Dle některých bývalých nájemníků docházelo k výpovědím (zahájení řízení) i z důvodu „udání“ od sousedů: **Otec od čtyřčlenné rodiny:** *„My jsme bydleli na nábřeží a bylo to tam, že si kluk nechával kolo na chodbičce, a to jim vadilo. Žena tam nechávala na chodbě kočárek a nakonec nás dali z bytu ven. Lidi tam na nás donášeli, udávali nás. Soused nás tam udával, ale za co?“*

Rodina, která na nábřeží dosud bydlí: *„Tady jsou hodně Romové kvůli sociálním bytům. Nedávno se tady něco stalo, děti byly na chodbách a řvaly, já jsem vyšla ven, a potom na mě přišli, že jsem je udala na bytáku.“*

Dle jedné z píseckých NNO se rodiny z nábřeží propadají do ubytoven (DBS, Tábořská, Naděje), přičemž najít místo je často kvůli omezeným kapacitám a omezení pobytu dětem složité.

Zástupce městské organizace: *„Problém je v tom, že ty byty jsou dnes na nábřeží 1. máje a když se to dostane do stavu, že v tom vchodě je sociálně vyloučených víc, tak už tam nechce jít nikdo jiný než Romové. Ted' proběhla tři výběrová řízení, kde se přihlásili Romové, které známe a jedná se o ty horší. Neradi to děláme, ale jednou se kvůli tomu to výběrové řízení zrušilo.“*

Sídlíště Portyč (dříve také Dukla): Jde o lokalitu, kterou obyvatelé Písku označují jako SVL na základě občanského soužití, zejména v souvislosti s místními Romy (někteří hovoří i o nedaleké Kollárově ulici). Přesto se jedná o běžnou obytnou čtvrť, kde v minulosti bydleli i např. členové užšího vedení města, ředitelé místních škol, lékaři. Za „problematické“ jsou považovány některé vchody či konkrétní domácnosti. Z hlediska typologie SVL, používané ASZ, se jedná o „Lokalitu s vyšším podílem bytových domů, s vyšším podílem sociálně vyloučených bytů“.

Jeden z **představitelů oficiální instituce** zmiňuje dva domy: *„Jsou to dva paneláky na sídlišti Portyč, Třebízského 410 a 411, kde jsou ti nepřizpůsobiví možná půl na půl. Tam mají i byty v osobním vlastnictví.“*

Na sídlíště se, během restitucí po roce 1989 a následné privatizace bytového fondu v Písku po roce 1992, často stěhovaly romské rodiny, které žily původně ve starých domech v centru města. Původně státní byty pro příslušníky armády a policie na „Dukle“ se staly domovem mnohdy rozvětvených rodin píseckých Romů. Nejednalo se pouze o Romy, ale romských rodin bylo zhruba 40 - 50.¹⁴ Kritika vzájemného soužití je zde založena na

¹⁴ Údaje od pracovníka městské instituce.

subjektivním pocitu ne/bezpečí, užívání a distribuce drog mezi mladými osobami či hlučností ze strany Romů, kteří zejména v létě „posedávají na lavičkách a pokřikují na sebe tak, že ostatní nemohou odpočívat“.

Obyvatel „Dukly“ (muž, Rom¹⁵, 41let) popisuje členitost osídlení v rámci romského etnika: „Tady na sídlišti jsou starousedlíci, nové rodiny a jsou tu i sezónní pracovníci z průmyslové zóny, to jsou kolikrát Romové z osad, který nejsou moc civilizovaný. Tady máme čtyři, pět rodin a ženský si často vyměňují názory.“

„Jak nás narvali mezi sebe, tak většina obyvatel si ztěžuje, že spolu sedíme na lavičkách. Udělalo to bytové družstvo, že dalo Romy dohromady. Písek má třicet tisíc obyvatel, sídliště Logry, sídliště Jih ani jeden Rom, proč? V Lipové aleji, proč tam nebydlí Romové? Na Hradišti? Proč se vytváří umělá ghetta? Dřív ještě nebyli všichni pohromadě a to soužití bylo lepší.“

Pracovnice NNO prostřednictvím názoru své kamarádky interpretuje postoje některých obyvatel Písku: „Jako, nemluvila bych asi úplně o sociálně vyloučené lokalitě, ale ta Dukla a Kollárka je taková hodně obsazená tou romskou komunitou, ale jestli tam jsou nějaký větší problémy? Jestli to mám říct na rovinu. Pokud bych měla celý dům jako moje kamarádka. Bydlela v domě, kde teda byli sami Romové a ona říkala, oni hodně žili na těch chodbách, bavili se tam a společný prostory se nikdy neuklízely, jo, tak to bylo pro ni velmi nepříjemný.“

Sociální napětí na Portyči popisuje **Pracovník sociálních služeb**, obyvatelé mezi sebou nekomunikují a řeší vzájemné spory skrze oficiální instituce.: „Třeba na sídlišti Portyč (Dukla) je dům, kde je třeba padesát bytů a z toho je třeba pět bytů města. A sdružení vlastníků už předjímá, kdo tam asi bude bydlet. Oni třeba stojí v oknech a fotí, když si pět lidí sedne ven na židli před domem a prostě pořád dokola. V létě volají na městskou policii nebo posílají fotky starostce, že tam někdo rozprávěl nebo že tam kouřili venku a tak dále. Jeden občan zavolá, že sedí na lavičkách, tak se odklidí lavičky, a pak starší lidé nadávají, že tam lavičky nejsou a zas se tam lavičky dají. A to je věčný téma.“

Ze sídliště Portyč pocházejí mnozí klienti místních neziskových organizací (Arkáda, Mesada, Oblastní charita). Jedna z nejvýznamnějších má třetinu svých klientů z Portyče a Svatoplukovy. Oblast je ohledně soužití a pocitu bezpečnosti obecně vnímána jako problematická. Pokles cen nemovitostí¹⁶ zde přispěl k sestěhování sociálně slabších obyvatel a dalšímu prohlubování této tendence. Reakcí města bylo zřízení služebny městské policie a angažování asistentů prevence kriminality působících přímo na sídlišti. V současné době se jedná o dva úvazky, které by město rádo rozšířilo. Sídlíště Portyč je mnohými stále chápáno jako **špatná adresa**, nechtějí sem proto ani mnozí obyvatelé ubytoven.

Obyvatelka ubytovny v Purkraticích: „Dukla? Nešla bych tam bydlet. To radši zůstanu tady. Nechci aby, protože mam už 17 letého kluka a nechci, aby mi do toho spadl.“¹⁷ „Ne, na Duklu nechci, já bych chtěla někde mezi starejma lidma, jak je to fotbalový hřiště, Václavák! Tam je to takový klidný, hodný lidi tam jsou, my tam chodíme vždycky v létě na ten plavečák, tam je to krásný. Já bych chtěla prostě takhle někde.“

Ubytovna Maxim. Podle kontaktovaných respondentů patří ubytovna Maxim k jedné z posledních možností pro rodiny, které propadnou z bytů „tíživé situace“ DBS, z ubytoven Naděje či se do nich z důvodu nesplnění podmínek nebo nedostatečné kapacity vůbec

¹⁵ Subjektivně vnímaná identita, deklarovaná příslušnost k romské etnicitě.

¹⁶ V posledních letech zde šly ceny bytů opět nahoru a přibližují se cenám na ostatních píseckých sídlištích.

¹⁷ „Špatní“ kamarádi, drogy.

nedostanou. Ubytovna přijímá rodiny s dětmi, majitel nepožaduje zálohy na bydlení, pouze vybírá každý měsíc vždy jeden nájem dopředu. Měsíčně také prodlužuje smlouvu o podnájmu. Nájem se platí paušálem na osobu. Pokoje se sociálním zařízením (sprcha, WC) osoba/noc 150kč, děti 60kč. Bez sociálního zařízení 128kč a 60kč. Ubytování zde mohou hradit nájem z nepojistných sociálních dávek. Ubytovnu lze označit za SVL jak z důvodů sub standardního bydlení (více osob v malých místnostech, sdílené sociální zařízení), tak pro koncentraci chudých obyvatel a sociálně patologických jevů. Majitel v rámci objektu pronajímá i celé bytové jednotky. V nebytových prostorách domu byla v minulosti provozována herna. Níže uvádíme některé úryvky z výroků respondentů k ubytovně Maxim.

Nedostupnost standardních forem bydlení popisuje **romská rodina**: „V Písku je hromada bytů a domů, ale často Vás nevezmou, protože se bojí, že to někdo zničí. Platíme tady 13000, platí se na osobu a my jsme tu čtyři s partnerem a s dvěma, 11 a 12 let, 5. a 6. třída (byt 1+0). Tady jsme rok a měsíc. Naposledy jsem bydlela v bytě před třema rokama.“

Starší manželský pár žijící v jedné místnosti bez sociálního zařízení ve své výpovědi zmiňuje finanční výnosnost provozování ubytovny: „Tady platíme každý 3800 za měsíc, za to bysme měli byt. Pro toho majitele to je byznys. Ten Vietnamec si staví někde hotel za ty peníze jsem slyšel. Zavola jsem mu na telefon, on řekl, že má volno, tak jsme přišli, dali jsme mu peníze a hned jsme se přestěhovali. Není to ono, ale hlavně že nejste venku. Pořád ale sháníme podnájem. Problém je s tím, že jsme Romové nebo že chtějí hodně kaucí dopředu. Dvě, tři kauce a to je 20 – 30 tisíc.“

Ubytovna Laguna. Ubytovna zaměřená především na agenturní zaměstnance s kapacitou 120 osob, kde zhruba 1/3 obyvatel tvoří tzv. samoplátci nebo „sociální“, osoby využívající nepojistných sociálních dávek nebo důchodci. Ubytovna neumožňuje pobyt dětem.

Muž (52 let), s viditelnými zdravotními obtížemi: „Mně tady je bídě. Jsem po mrtvici a měl bych jít do pečovatelského (DPS) jenže mám malý důchod a z toho si musím platit ubytovnu. Na městě mám dluh, dlužím čtyři a půl tisíce. Mám z nemocnice napsanou rehabilitační sestru, která sem za mnou nemůže chodit. Mám malý důchod a je to tady pro mě drahý, platím tu 4500 a 2300 mi zbývají na celý měsíc. Mám důchod 6800.“

Foto 3.: Garsoniéra, kterou obývá čtyřčlenná rodina (ubytovna Maxim) a seznam pokut za porušení domovního řádu (ubytovna Laguna).

Jiné ubytovny. Mezi další z ubytoven, často zmiňovaných v souvislosti se sociálním vyloučením, patří ubytovna v Tábořské ulici a ubytovna „U Jitexu“ v areálu Jitex. Obě

ubytovny jsou kvůli špatným hygienickým podmínkám a skutečností, že jsou zde ubytovány také rodiny s dětmi, místními aktéry přirovnávány k lokalitám ve Svatoplukově a Purkraticích. **V Tábořské** jsou dle informací od neziskových organizací ubytované i rodiny s dětmi, pracovníci ubytovny však uvádí možnost ubytovat pouze nezletilé starší 15 let. Některým klientům ubytovny jsou vypláceny dávky doplatku na bydlení. Dle bývalého klienta jsou v Tábořské ubytované převážně romské rodiny a dělníci, Romové z Rumunska. Tato ubytovna je vnímána jako jedna z nejhorších i z důvodu špatných hygienických podmínek. Do ubytovny jsme se během návštěvy lokality nedostali s odkazem na kontaktování majitele ubytovny, který žije v Praze.

Ubytovna **U Jitexu**. Jedná se o menší montovanou budovu vedle dvou budov ubytovny Jitex a.s., v ulici U Vodárny. Dle zjištěných informací zde také žijí rodiny s dětmi.

Obyvatelka ubytovny: „Tady na ubytovně vrátnice není, musíte za Šímou a on tady není. Stejně je plno, to je pro firmu, tady dělají cizinci, my jsme tady jediný dvě Češky jinak jsou tady všichni cizinci. Všechny pokoje jsou obsazený. Tady to jsou firmy přes ty mafiány, přes ty bosy, no. V Písku se bydlení shání špatně.“

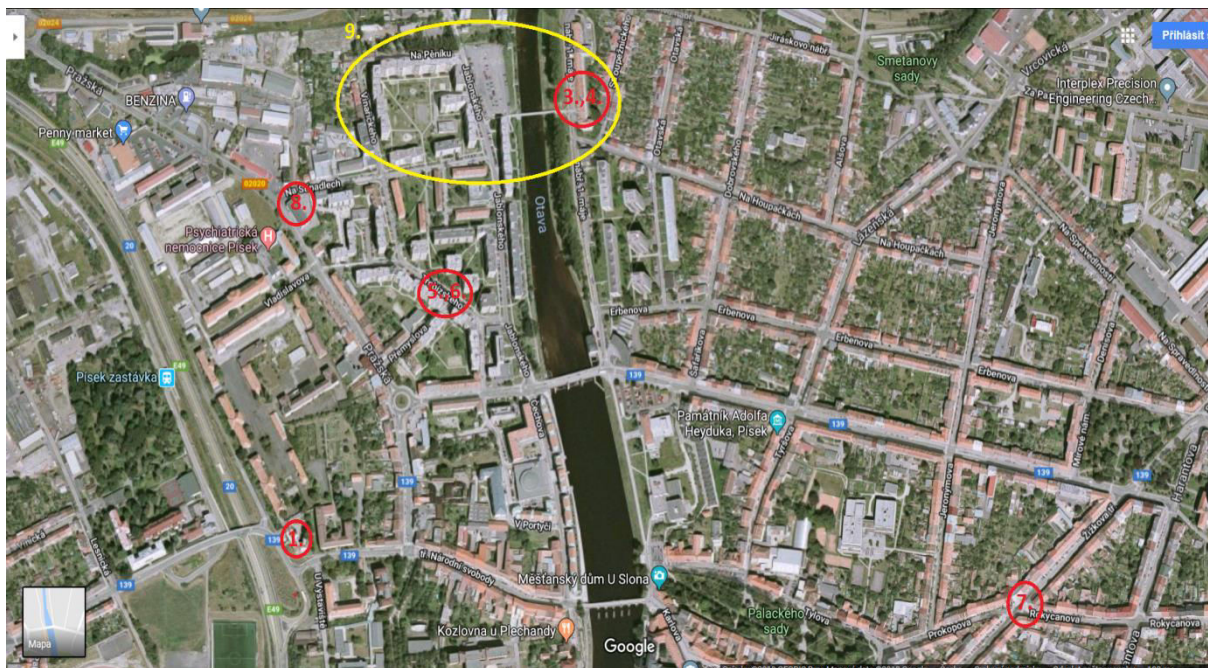
Do kategorie sociálně vyloučených lokalit by v souvislosti s obyvateli, kteří v nich žijí v nevyhovujících podmínkách, mohly být zařazeny i jiné písecké ubytovny (BAK, MÚÚÚ, BG studio). Časová dotace a nutná tematická redukce tohoto typu výzkumu neumožňuje popsat problematiku SVL ubytoven v plné šíři.

Znázornění výše uvedených SVL v mapě

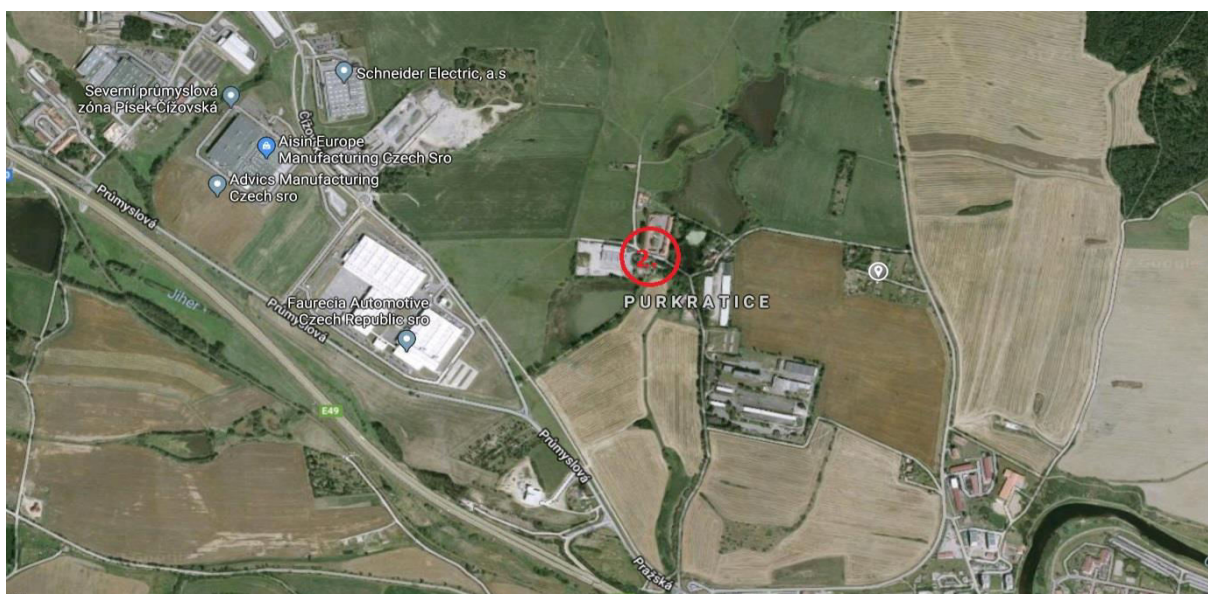
Ubytovny provozované NNO Naděje:

- 1) Svatoplukova 211, Písek
- 2) Purkratice, Ke Statku 1, Písek (obr. 2)
Adresy, kde jsou jako SVL označovány jednotlivé bytové jednotky (v majetku města, nebo SVJ¹⁸):
- 3, 4) nábr. 1. máje 1363/49 a 1364/51, Písek
- 5, 6) Třebízského 410/12 a 411/10 Písek
A dvě komerční ubytovny pro dospělé, agenturní pracovníky i rodiny s dětmi:
- 7) Rokycanova 190/1, Písek (ubytovna Maxim)
- 8) Pražská 348/43, Písek (ubytovna Laguna)
Pod číslem 9) je v mapce označeno území sídliště Portyč včetně části nábřeží 1. máje, kde mj. bydlí romské rodiny a oblast bývá obyvateli města někdy subjektivně vnímána jako „ghetto“. Realitou je, že se jedná o oblast, kde jsou spíše levnější byty a podíl sociálně slabých či chudých obyvatel je zde vyšší.

¹⁸ Sdružení vlastníků bytových jednotek

Použitá mapa: <https://www.google.cz/maps>

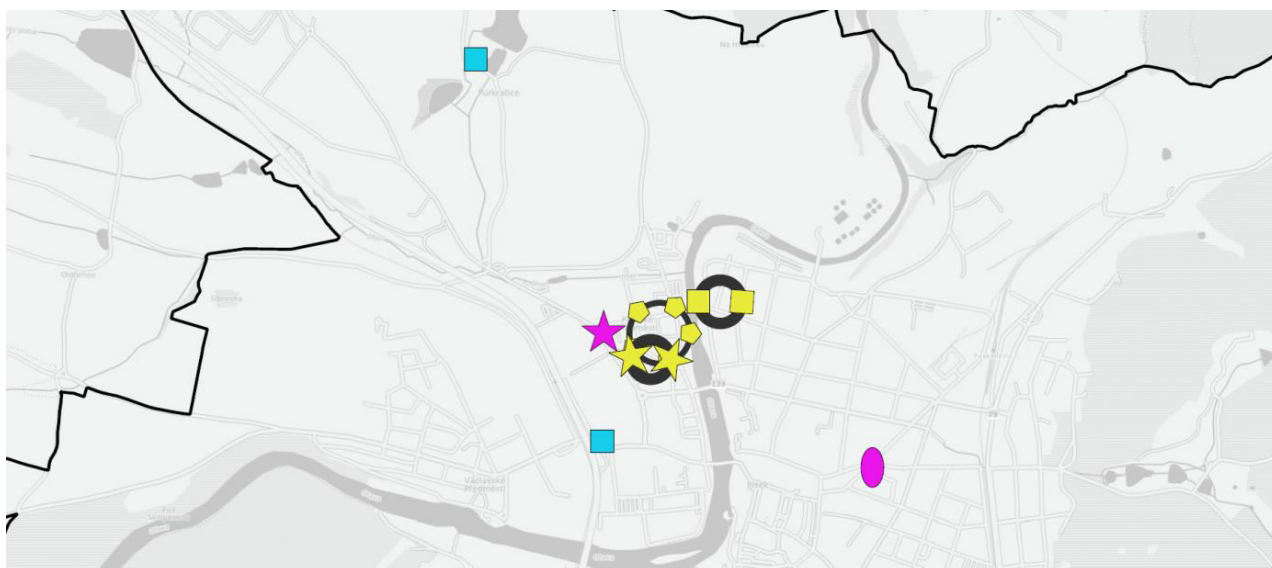
Použitá mapa: <https://www.google.cz/maps>

ASZ při identifikaci sociálně vyloučených lokalit od počátku roku 2018, používá **typologii založenou na druhu a velikosti rezidenční jednotky a homogenitě sociálního vyloučení** (spojitosti daného „SVL“ území).¹⁹ Základní rezidenční jednotkou je dům, a to buď rodinný, nebo bytový. Dům může představovat sociálně vyloučenou lokalitu sám o sobě. V jiných případech je za lokalitu považována skupina domů, přičemž tyto domy mohou tvořit sociálně vyloučený celek nebo mohou představovat jen určitý podíl v běžné zástavbě. Tato typologie, převedená do tabulky, je uvedena níže. Pracuje se škálami 1-3 a A-C, jejich průsečíky tvoří kategorie (A1 – C3).

¹⁹ Typologie SVL, ASZ, H. Vališová (2017)

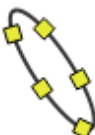
	A	B	C
1 (dům)	Sociálně vyloučený rodinný dům	Sociálně vyloučený bytový dům	Bytový dům s vyšším podílem sociálně vyloučených bytů
2 (spojité území)	Skupina sociálně vyloučených rodinných domů	Skupina sociálně vyloučených bytových domů	Skupina bytových domů s vyšším podílem sociálně vyloučených bytů
3 (nespojité území)	Lokalita s vyšším podílem sociálně vyloučených rodinných domů	Lokalita s vyšším podílem sociálně vyloučených bytových domů	Lokalita s vyšším podílem bytových domů s vyšším podílem sociálně vyloučených bytů

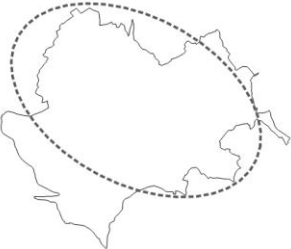
Vizualizace nové typologie SVL v Písku

Obr. 3.: Mapa SVL dle typologie (výše), Legenda k mapě, je v příloze této analýzy.

Legenda k použité typologii sociálně vyloučených lokalit:

	soukromník	několik soukromníků	bydlící vlastník	město	instituce	SVJ	družstvo	Složitá vlastnická struktura
Sociálně vyloučený bytový dům (B1 – tyrkysová)								
Skupina sociálně vyloučených bytových domů (B2 – tyrkysová)				 				
Lokalita s vyšším podílem sociálně vyloučených bytových domů (B3 – tyrkysová)								
Bytový dům s vyšším podílem sociálně vyloučených bytů (C1 – žlutá)								
Skupina bytových domů s vyšším podílem SVL bytů (C2 – žlutá)								
Lokalita s vyšším podílem bytových domů s vyšším podílem SVL bytů (C3 – žlutá)								
Sociálně vyloučený rodinný dům (A1 – zelená)								

Skupina sociálně vyloučených rodinných domů (A2 – zelená)								
Lokalita s vyšším podílem sociálně vyloučených rodinných domů (A3 – zelená)								
Ubytovna pro rodiny – B1b – růžová								
Ubytovna pro dospělé – B1c – fialová								
Jednotlivci - šedá								

Bydlení

Bytový fond města, rozdělení, pravidla²⁰

Město Písek disponuje **bytovým fondem s 1345 byty**. Jedná se o obecní nájemní byty a byty tzv. zvláštního určení v domech s pečovatelskou službou (361) a byty v tzv. tíživé životní situaci (38). V bytech v majetku města v Písku bydlí 2 534 obyvatel, z toho 424 osob v bytech zvláštního určení a 83 v bytech v tíživé životní situaci. Při privatizaci bytového fondu v Písku (od roku 1994) došlo ke geografickému roztříštění vlastnictví bytů ve městě. Dle zástupce DBS si mohl každý požádat o byt, ve kterém bydlel, a ten se mu prodal. Město je tak účastníkem v celkem 170 až 180 společenstvích vlastníků jednotek, kde je velmi často v menšině. Bytů, které se ročně uvolní z důvodu výkonu rozhodnutí o vyklizení bytu, je ročně kolem 25, bytů uvolněných dohodou o ukončení nájemního vztahu je zhruba 20, některé byty se uvolní ukončením z důvodu smrti nájemce. Celkem se ročně přidělí kolem 55 bytů zvláštního režimu. Byty se v městské radě přidělují hlavně dražbou, na jedné radě je to 4-5 bytů, rad je celkem 11 ročně.

Město prostřednictvím DBS eviduje **několik typů nájemních smluv**, na dobu určitou, neurčitou, smlouvy v bytech zvláštního určení a byty v tíživé životní situaci. Výše nájemného se liší. Byty zvláštního určení DPS jsou za 32,7 za m² (od ledna 2018 o 6kč více). U bytů v tíživé životní situaci nájem roste podle délky pobytu, první rok 45kč/m², druhý 65 a třetí 85. Limit je stanoven na pět let s tím, že poté by nájemník měl být schopen požádat o přidělení běžného městského bytu. Vedení města tento systém začalo uplatňovat až v roce 2017, který byl stanoven nultým rokem, nejvyšší cenu tedy dosud nikdo neplatí. V minulosti v této kategorii bytů bydleli obyvatelé 10 i více let.

Byty zvláštního určení (DPS). Jedná se o byty pro ubytování osob se zdravotním postižením nebo byty v domě se zařízením určeným pro tyto osoby a byty v domech s pečovatelskou službou. O jejich přidělování rozhoduje rada města na základě pořadníku s přihlédnutím na sociální poměry žadatele.²¹ K zařazení do pořadníku je třeba splnit podmínky (např. trvalý pobyt v Písku, bezdlužnost vůči městu atd.).

Byty v tíživé životní situaci. Přidělují se na základě doporučení komise složené ze sociálního odboru, zástupce DBS a vedení města – starosty a schválení radou města. Jedná se cca o 4-5 bytů, které jsou ročně přiděleny. Původně se jednalo o tzv. startovací byty pro mladé rodiny, kterých bylo kolem 70, po převedení do režimu tíživé životní situace bylo bytů 55, současný počet těchto bytů je 38.²² V bytech této kategorie dochází k minimální fluktuaci nájemníků. Zájemce nemusí skládat zálohu na nájem. „Člověk tam je dokud byt z důvodu neplacení nájemného nevyklidíme“ (zástupce DBS).

Městské byty. Pro přidělování městských bytů nefunguje v současnosti žádný pořadník, byty se soutěží na základě nejvyšší nabídky formou výběrového řízení. Stanoví se cena na metr a určí minimální a maximální částka. Ne vždy však byt dostane nejvyšší nabídka, přihlíží se k doporučení komise, dále nemusí mít žadatel trvalé bydliště v Písku.

²⁰ Údaje uvedené v této kapitole pocházejí převážně z informací poskytnutých zástupci DBS Písek a MÚ Písek (data pocházejí z října 2017).

²¹ Pravidla (webové stránky města Písek).

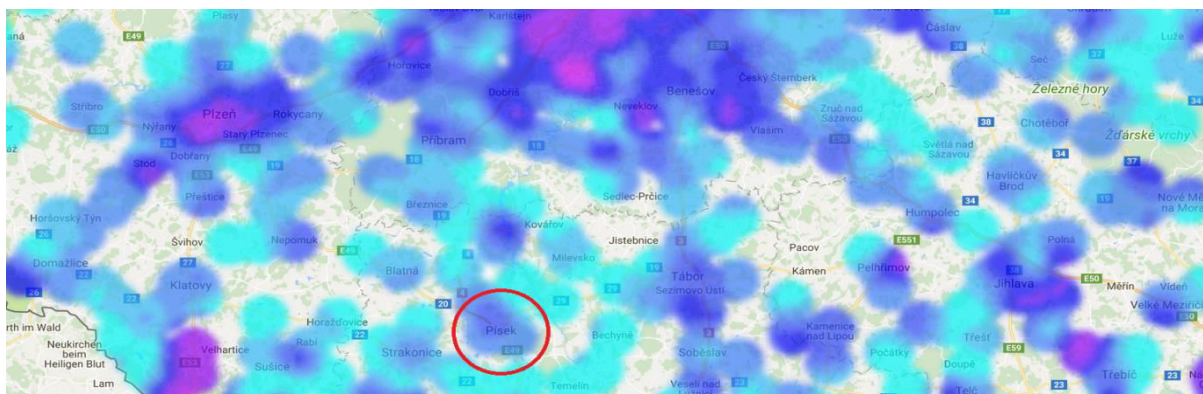
²² Počty bytů vyčleněných pro tuto kategorii bývají výsledkem diskuzí mezi úředníky a zástupci města.

Kauce jsou tři měsíční nájem, což může být z pohledu cílové skupiny další bariérou. Přidělení schvaluje rada města a doporučuje bytová komise, která jednotlivé zájemce posuzuje, zjišťuje si informace. Zájemci o městské byty mnohdy nemají peníze na kauci, často jsou i dlužníky vůči městu.

Dostupnost a poptávka

Podle cenové mapy asociace realitních kanceláří ČR se v Písku průměrná cena za m² komerčního pronájmu pohybuje mezi 70 – 100kč. Městské byty jsou (dle níže uvedených dat) s cenou 85kč/m² na průměrných hodnotách. Výrazně jiná situace je u některých komerčních ubytoven, které účtují ceny za osobu na měsíc bez ohledu na pronajímanou plochu. Jedním z parametrů sociálního vyloučení v ubytovnách však často bývá právě malý prostor, v kterém mnohdy žijí celé rodiny.

Obrázek níže znázorňuje cenovou mapu nemovitostí v jihozápadní části ČR. Tmavší barva znázorňuje vyšší ceny nemovitostí.

Zdroj: Asociace realitních kanceláří ČR. <http://www.cenovamapa.eu/>

Nabídka bytů v soukromém sektoru, realitních kancelářích, je relativně široká. Některé zdroje z řad obyvatel Písku zmiňují pronajímání bytů jejich majiteli přímo agenturním pracovníkům, cizincům a následné účtování (jako v ubytovnách) na osobu za měsíc. Jedná o další vlivy spojené s průmyslovou zónou, které by mohly ovlivnit ceny nemovitostí. Dle zástupce DBS však nelze říct, že by cizinci v Písku výrazně obsazovali bytový fond. Naprostá většina agenturních cizinců bydlí v ubytovnách, především kvůli systému agenturního zaměstnávání, kdy je ubytovna „součástí balíčku“. Pracovní místo je spojeno s bydlením - místem na ubytovně.

Přes výše uvedené skutečnosti je před následující kapitolou třeba předeslat, že komerční nájemné je pro některé nízkopříjmové skupiny obyvatel přesto nedostupné zejména z důvodu vysokých kaucí a požadovaných dokumentů (doložení příjmů, referencí od zaměstnavatele apod.).

Obyvatelka ubytovny v Purkraticích o těžkostech shánění nájemního bydlení:

„Ať jste Romové nebo nejste, bydlení je problém všude. Přesně tak. Jako mladý lidi maj problém sehnat bydlení všude. Plus jako hodně po republice jede to, jak jste tady říkala, ten Vietnamec pronajímá ty byty prostě za patnáct tisíc ten pokoj na ubytovně, tak to jako po republice je hodně. To je ten obchod s chudobou, no, prostě na dávky, že jo, oni prostě deset tisíc, doplatí to stát a ten Vietnamec na tom vydělává. Využívá toho, že lidi nemaj jinou

možnost kam jít, tak prostě mu to dají, no. A to on chce ještě tři kauce a patnáct tisíc. On chce tři kauce? Kde to ty lidi berou?“

Bariéry, prostupné bydlení

Při popisu bariér omezujících přístup k bydlení je třeba rozlišovat možnosti jednotlivce a typ bydlení. Na relativně levné bydlení v bytech v majetku města (byty v tíživé situaci, ubytovny Naděje) bydlení na ubytovnách a v komerčním nájemném. Rovněž pak na cílovou skupinu obyvatel, jedná-li se o nezaměstnané, příjemce sociálních dávek, klienty NNO na exitu z chráněného bydlení nebo pracovníky agentur z Česka i ze zahraničí.

Mezi hlavní těžkosti spojené s přístupem k bydlení, popsané v rozhovorech s respondenty, patří faktická **nedostupnost městských bytů** z důvodu nesplnění podmínek a komerčního nájemného, které si určité skupiny obyvatel mohou jen těžko dovolit, především **z důvodu vysokých záloh** na několik měsíců dopředu.

Nesplnění podmínek k získání městského bytu se týká především dluhů vůči městu a nedostatku financí na složení zálohy. U místních obyvatel jde často o historii, špatnou zkušenost s určitými klienty, kteří využívali městské byty v minulosti. Přidělování městských bytů není založeno na principu nárokovosti, rozhodnutí o přidělení je na bytové komisi, resp. Radě města Písku. Tento způsob může případné zájemce vyloučit, jiným naopak pomoci, jak ukazuje citace níže.

Pracovník NNO v Písku: „U jedné klientky město opravdu zavřelo oči při přidělení bytu, neměla 5 let v Písku, byly tam i nějaké popelnice. Jsou případy, kdy město počká s exekucí a mnohdy jsou hodně vstřícní, stačí, když splácí po stovce. Výhoda malého města je, že ti lidi jsou vstřícní.“

Možnost bydlení v obou typech obecních bytů komentují obyvatelé ubytovny. Rodina komentuje situaci v „tíživkách“ na nábřeží. Manželský pár to, jak o byt přišli.

Rodina ubytovna Maxim: „Městský byt nechci, protože nemůžu dětem zacpat pusy, budou tam nějakí starší lidi, budou si stěžovat a je to. Ty starší lidi nemají rádi toho nebo toho, vadí jim to.“

Manželský pár, ubytovna Maxim: „Jsme z Písku. Původně jsme bydleli na Otavské normálně v městském bytě 1+1. Jenže žena zapomněla přijít na ÚP, takže ji vyřadili z evidence na půl roku. A pak jsme to neplatili a bylo to.“

Bariérou k získání nájemního bydlení v soukromém sektoru, a také u městských bytů jsou **vysoké kauce**. Ty by mohly být řešeny dávkami mimořádné okamžité pomoci (MOP) ze strany Úřadu práce, na které dle zdroje z ÚP „tolik není“ a jsou vypláceny velmi málo, spíše jen do komerčního sektoru. Z výpovědi zástupce Úřadu práce jsou patrné postupy pro vyplácení dávek. Proplacení jednorázového příspěvku na zálohu v nájemním bytě nakonec může vyjít levněji než pravidelné doplatky na bydlení v drahé ubytovně.

Pracovník ÚP: „Lidi ze SVL jsou většinou ti, kteří jsou na těch ubytovnách Svatoplukova a Purkratice, tam jsou většinou ty kauce, ale těch jsme dali asi sedm celkem. Poskytuje se u lidí, kteří jdou z ubytovny do normálního bytu. Jedná se ale i o běžné lidi. Z Purkratic a Svatoplukovy jdou lidi často na Duklu a potřebují dávky na nábytek nebo kauci.“

ÚP: „Pokud máme přiznat doplatek na bydlení na ubytovnu, tak musíme požádat město o posouzení případu hodného zvláštního zřetele. Oni posoudí vazbu člověka na město, lokalitu, o kterou se jedná, jeho rodinu, jestli děti chodí do školy, oni zaškrtnou dva čtverečky, ale konkrétně odůvodnění nenapíší.“

Ubytovny sice stojí kolem 4000Kč za měsíc, ale často jde o ubytování více osob najednou. Pokud rodina platí na ubytovně za jeden pokoj 12000 měsíčně, mohla by, v případě poskytnutí prostředků na kauci, bydlet v dvoupokojovém komerčním nájmu za poloviční cenu.

Důvodem pro nedostupnost nájemního bytu v Písku může být i **etnicita**. Některé realitní **kanceláře odmítají romské klienty**:

Obyvatel sídliště Portyč: „Když v Písku přijde Rom na realitku, tak mu nepronajmou byt. Já jsem sháněl byt v realitní kanceláři (nejmenované) a ta paní mi, protože má romského přítele, potichu řekla, že mají zákaz pronajímat byty Romům. Mám třeba známou druhou realitní kancelář, která je tu dlouho a je známá, a tam už to je tak, že když lidi dají byt k pronájmu, tak už mají podmínku, aby to nedali cikánům, aby jim to nezničili.“

„Jestli jste cikán, tak sem ani nechodte“. Jak uvidí, že jste černej, tak to je konečná.“

Manželé, Maxim: „Oni hodně berou všechny cikány jako dohromady, jenže my takoví nejsme. Romové nejsou stejní, každý je jiný. Jsou takoví, co vyvádějí, všechno rozbijou a neumí se chovat. To je ale u všech stejný i u bílých, ale někteří lidi hážou do jednoho pytle.“

Obavy pronajímatelů z ubytování Romů můžou souviset z tlaku okolí spojeného se syndromem **špatné adresy**, případných stížností sousedů, kteří se bojí poklesu cen nemovitostí a vzniku „ghetta“, podobně jako v případě Purkratic nebo sídliště Portyč. Lidé z nábřeží 1. máje a Dukly píší petice, stěžují si na „neplatiče a Cikány“. Lidem vadí, když Romové stojí před kinem a dělají hloučky na ulicích. Romové na sebe neustále slyší kritiku a myslí si, že jsou proti nim ostatní zaujatí. Pořád jenom slyší komentáře ostatních, že to jsou ale „čuňata“ a tak dál.²³ Kromě faktických bariér souvisejících s nedostatkem financí, nezaměstnaností, dluhy či jinými patologiemi vyžadujícími odbornou pomoc, je tu obecný diskurz založený na přisuzovaných vlastnostech, který vytváří „bludný kruh“. Někteří Romové se snaží uniknout skutečnosti být posuzováni paušálně a přejí si bydlet v „klidné oblasti“ (viz výše). Paušalizování a zobecňování ze strany okolí jim v tom brání. Zbývající „sociálně vyloučení“, ať už jde o Romy, či nikoliv, potřebují sociální práci, která by jim pomohla se z nepříznivé situace dostat. V případě bydlení jde o prostupný systém o různých fázích, který skutečně funguje a netrestá případná první selhání propadem na samý začátek.²⁴

Prostupné bydlení

V Písku v menší či větší míře existují všechny stupně prostupného bydlení s různými kapacitami, pravidly, financováním, kontraindikacemi, složením svých klientů provozované mnohými subjekty, odlišnou formou. Od noclehárny provozované Městským střediskem sociálních služeb přes městské a soukromé ubytovny, byty v tíživé životní situaci, městské byty po tržní nabídku nájemního bydlení. Dle údajů z rozhovorů s respondenty se klienti jednotlivých služeb často nedostávají do dalšího stupně na škále prostupnosti.

²³ Údaje od NNO a bezpečnostních složek.

²⁴ Mimo výše uvedené bariéry je dle zástupce DBS v Písku málo míst v domovech důchodců. Ty jsou přeplněné a není možné se tam dostat. Písek navíc ve srovnání s okolními městy nedisponuje tak velkým bytovým fondem. Město Tábor má údajně 4-5 tisíc obecních bytů.

Pro zjednodušení lze uvést několik níže uvedených modelových situací²⁵, sestavených na základě informací z provedených rozhovorů pracovníků Naděje, DBS a samotných klientů v sociálním bydlení:

- a) **Zůstávají v jedné fázi po mnoho let.** Například v bytech spravovaných NNO Naděje, která spolu s ubytováním nabízí sociálně aktivizační služby. V obou zařízeních, Svatoplukově ulici i v Purkraticích, jsou rodiny, které na místě žijí 10 i více let bez posunu do vyšší fáze bydlení v podobě přestěhování do městského nebo komerčního nájmu. Pracovníci Naděje jsou si toho vědomi, ale možnosti pro realizaci postupu mají omezené, byť k němu čas od času dochází. Podobně tomu je u bytů DBS „v tíživé situaci“, které jsou také spojeny s docházením sociálních pracovníků. I tam dochází k dlouholetým pobytům bez postupu výše (DBS proto v roce 2017, změnila pravidla stanovující limit setrvání na 5let – viz výše.). Agenturní zaměstnanci, cizinci, kteří žijí již léta i s rodinami na komerčních ubytovnách (např. v rámci výzkumu kontaktovaná rodina z Moldavska, na ubytovně Jitex).
- b) **Neuspějí a propadnou do nižších fází tzv. sociálního vyloučení.** „Exklenti“ Naděje v soukromých ubytovnách, lidé v ubytovně Maxim, kteří bydleli v Purkraticích. Bývalí nájemníci z bytů v „tíživé životní situaci“ na ubytovně ve Svatoplukově. Rodina z azylového domu Farní charity ve Veselíčku v době šetření také na ubytovně Maxim.
- c) **Nově příchozí (potenciální klienti), migrující chudí.** Klienti noclehárny, Naděje a ubytoven z jiných okresů ČR. Jednotlivci a rodiny střídající různé formy substandardního bydlení, komerční ubytovny, azylové domy a bydlení u známých.

Ubytovny

Počet ubytoven v Písku se dle údajů respondentů liší. Webový portál „písek.eu“, uvádí 12 různých subjektů (nejmenuje však některé z komerčních ubytoven v centru). Informace od vedení města a Oblastní charity hovoří o 11 ubytovnách. NNO a obyvatelé SVL se zmiňují o 6 - 7, 8 - 10 a 10. Jiné hodnoty mohou být způsobeny odlišnou klasifikací, místní znalostí a relevancí pro daného respondenta. Ubytovacích kapacit typu *ubytovna*, je v Písku více, např. rodinné domy a soukromé byty, kde se pronajímají pokoje, hotel Buly, penzion Atlantic. V textu níže představíme **13 ubytovacích zařízení** (včetně ubytoven Naděje a DBS) zmíněná v souvislosti se sociálním vyloučením, z nichž některé byly v rámci vstupního šetření navštíveny.

Ubytovna DBS, Dr. M. Horákové 1748, Písek.

Kapacita 105 lůžek. Na ubytovně převažují zaměstnanci z průmyslové zóny. Spolupracují s agenturou Triangl, v době návštěvy pouze 4 klienti placení agenturou. Zbytek samoplátcí, agenturní včetně cizinců (leden 2018 cca 30) i lidé na nepojistných dávkách. Nájem se platí vždy měsíc dopředu, není třeba skládat zálohu. Ubytování dětí je možné pouze od 15let. Zájemci o ubytování s

²⁵ Jedná se o „modely“, v reálném životě ideální případy popsat nelze. Při pobytu v terénu jsme se setkali se všemi výše uvedenými příklady.

děti telefonují, ale jsou odmítáni. Na ubytovně žijí někteří klienti i více než 10let. Cena ubytování: do 30 dnů – 220,-/noc 1 měsíc – 3050,- Kč na osobu Buňka do 30 dnů - 230,- Kč/noc Jednolůžkový pokoj 1 měsíc - 3850,- Kč na osobu (garsoniéra 4750,-Kč). Ve stejné budově jako je ubytovna provozuje DBS 8 bytů pro ubytování matek s dětmi v „tíživé životní situaci“. Někteří z ubytovaných se pokoušeli žádat o přidělení některého z městských bytů, většinou však nesplňují podmínky.
Ubytovna DBS, Sedláčkova 2281, Písek.
Kapacita 49 lůžek. Mezi ubytovanými převažují zaměstnanci průmyslové zóny, bydlí zde i sociálně vyloučení, ÚP zde vyplácí doplatky na bydlení. Je zde i ubytování pro turisty. Ceny ubytování jsou stejné jako v ubytovně v ul. Dr. Milady Horákové.
Ubytovací zařízení Naděje, Purkratice, Ke Statku 1, Písek.
Kapacita 13 bytových jednotek, 40 osob. ÚP zde vyplácí nepojistné dávky. Obyvateli jsou převážně sociálně vyloučené romské rodiny. S ubytováním jsou spojené další sociální služby provozované NNO Naděje. Více informací je obsaženo v dalších kapitolách tohoto textu.
Ubytovací zařízení Naděje, Svatoplukova, 211, Písek.
Kapacita 19 bytových jednotek, 120 osob. Více informací u předchozí ubytovny (podmínky a pravidla jsou stejná) a také v jiných kapitolách tohoto textu.
Ubytovna Laguna, Pražská 348, Písek.
Kapacita 155 lůžek (listopad 2017, 30 míst volných). V ubytovně působí 10 agentur s celkem cca 120 lidmi, z cizinců se jedná především o Bulhary, jsou zde tlumočníci a koordinátoři. Jsou zde ubytováni pracovníci z Faurecia Automotive s.r.o. nebo z různých stavebních firem. Jsou zde i samoplátcí a lidé s nepojistnými dávkami od ÚP, údajně kolem 30%. Cena ubytování: 1 - 14 nocí – 180,- Kč osoba/noc 15 a více - 150,- Kč osoba/noc 1 měsíc - 4500,- Kč na osobu
Ubytovna BAK, Ke statku 18, Písek.
Ubytovna pro agenturní zaměstnance průmyslové zóny a sezónní pracovníky (firmy), úhrady fakturou i samoplátcí. Češi, Slováci, Maďaři, Rumuni, lidé jsou ubytováni do pater dle národnosti. V ubytovně nemohou být děti. Cena ubytování: Měsíc: vícelůžkový s příslušenstvím 3500,- bez příslušenství 3000,- dvoulůžkový 4000,- Den: 1: 100,-, 2 – 5: 140,-, nad 5: 160,-
Ubytovna Jitex Písek, U Vodárny 2382/4.
Kapacita je 191 lůžek (dvě budovy). 70% ubytovaných jsou agenturní zaměstnanci z průmyslové zóny, Češi, Poláci, Ukrajinci, Moldavané. Jsou zde ubytovány i rodiny s dětmi, které zde žijí dlouhodobě několik let. Cena ubytování: Jeden lůžkoden 288Kč 2 – 15 nocí - 184Kč 16 nocí a více - 144Kč Měsíc - 4150Kč Dítě do 15let - 1100kč
Ubytovna U Jitexu, U Vodárny 2587, Písek.
Kapacita 25 lůžek. Ubytovna pro agenturní cizince. V době návštěvy (leden 2018) pouze dva ubytovaní z Česka. Dle zjištěných informací přebývají na ubytovně i děti do 15let. Cena ubytování: Od 116Kč za noc.
Ubytovna Maxim, Rokycanova 190, Písek.
Více informací také v jiných kapitolách tohoto textu.
Ubytovna Tábořská, 496, Písek.
Kapacita 30 lůžek. Ubytovna, kde převažují sociálně slabí Romové, Rumuni. ÚP zde vyplácí doplatek na bydlení. Dle pracovnice ubytovny je zde pobyt dítětem dovolen až od 15 let. Dle informací od neziskových organizací jsou zde ubytované i rodiny s dětmi (viz kapitola Sociální vyloučení).

Cena ubytování: do 3 nocí – Kč 150,-/noc více než 3 noci - Kč 100,-/noc 1 měsíc - Kč 3500,- na osobu
Ubytovna MÚÚÚ, Samoty 2649, Písek. Kapacita 45 osob. Jedná se o firemní ubytovnu Masny Písek. Ubytování jsou zaměstnanci masny včetně cca 20 zahraničních pracovníků. Dle informací od respondentů zde ještě na podzim 2017 byli ubytováni lidé registrovaní na ÚP pobírající doplatek na bydlení. Někteří z nich zde bydleli i šest let. Cena ubytování je od 200 Kč/noc.
Ubytovna Písek, Stanislava Maliny 476. Kapacita 180 lůžek. Ubytovávaní jsou zahraniční agenturní pracovníci zejména z Bulharska, Ukrajiny, Rumunska, Slovenska od agentury Job Master. S ubytovnou spolupracují dva koordinátoři. Cena ubytování: Kč 255,- osoba/noc při pobytu 1-2 dny Kč 175,- osoba/noc při pobytu 3-30 dnů Kč 3.190,- osoba/noc za měsíc
Ubytovna BG Studio, Vrcovická 2230, Písek. Kapacita 72 lůžek. Ubytování jsou zaměstnanci firem a samoplátcí, včetně sociálně slabých přes doplatek na bydlení. Cena ubytování: Kč 230,-/noc Kč 177,-/noc při pobytu týden Kč 4140,- za měsíc Buňky: Kč 250,-/noc Kč 200,-/noc při pobytu týden Kč 495,- za měsíc

Foto 4.: Chodba bytového domu na nábřeží 1. máje. Pokoj ubytovny DBS Dr. Horákové. Ubytovna DBS Sedláčkova.

Foto 5.: Ubytovna U Jitexu. Společná kuchyň na patře ubytovny Jitex. Chodba, ubytovna Laguna.

Na konec kapitoly bydlení uvádíme počty osob, s tzv. „bezdomoveckým trvalým pobytem“ na adrese městského úřadu, které v Písku v posledních letech stoupají. Převážnou část osob s pobytem na MÚ tvoří lidé v produktivním věku. Podle získaných dat se však jedná i o rodiny s dětmi, velmi pravděpodobně o některé obyvatele píseckých ubytoven.

Tabulky níže znázorňují celkový počet občanů ČR hlášených k trvalému pobytu na adrese MÚ Písek, Velké náměstí 114/3. V první tabulce jsou data z prosince 2017 podle pohlaví a věkových kategorií. V druhé tabulce jsou celkové počty za několik uplynulých let.²⁶

Tzv. „bezdomovecký trvalý pobyt“ může odkazovat mimo jiné na osobu s exekucemi, kdy pronajímatelé z obavy před možnou exekucí volí smlouvu o pronájmu. Trvalý pobyt v místě ohlašovny, obecním úřadě, vzniká také, pokud byt trvalý pobyt na jiné adrese v obci zrušen: a) jestliže byl trvalý pobyt zapsán na základě nepravdivých skutečností, b) právní titul k užívání nemovitosti zanikl a neužívá-li občan tento objekt nebo jeho vymezenou část.²⁷

Z osob hlášených na adrese MÚ je pouze sedm v evidenci na ÚP. Kolik z těchto osob žije v substandardním bydlení nebo v SVL lze pouze odhadovat.

Věk	Muži	Ženy	Celkem
0-15	41	35	76
15-35	171	94	265
35-65	323	110	433
65+	12	7	19
Celkem	547	246	793

	Celkem osob
Ke dni 1. 1. 2013	462
Ke dni 1. 1. 2014	560
Ke dni 1. 1. 2015	669
Ke dni 1. 1. 2016	739
Ke dni 1. 1. 2017	777

Doporučení

- Azylový dům, ideálně pro širší spektrum klientů
- Spolupráce jednotlivých subjektů (město, NNO) na tvorbě konceptu prostupného bydlení se snahou minimalizovat osoby (rodiny) v substandardním bydlení
- Vyšší míra přidělování dávek MOP z ÚP na kaucí na bydlení
- Pozice domovníka pro byty v „tíživé životní situaci“
- Posílení terénních pracovníků SAS při práci s obyvateli v substandardních formách bydlení
- Úprava pravidel přidělování městských bytů
- Navázání spolupráce se soukromým nájemním sektorem s účelem možné spolupráce na využití bytových kapacit
- Rozšíření programu prevence ztráty bydlení

²⁶ Zdroj: Odbor vnitřních věcí, evidence obyvatel MÚ Písek.

²⁷ Zákon o evidenci obyvatel (zákon č. 133/2000 Sb.) §12

Zaměstnanost

V České republice dosáhla v červenci 2017 podle dat z Českého statistického úřadu obecná míra nezaměstnanosti 15 – 64 letých 2,9%. V Písku v druhé polovině roku 2017 klesla pod 2% na hodnotu 1,9%. Portál MPSV v prosinci 2017 uvádí pro Písek hodnotu 2,5%. V říjnu 2017 zde bylo v evidenci Úřadu práce celkem 477 uchazečů, jejich průměrný věk činil 41 let, průměrná délka evidence byla 555 dnů, rozdělení uchazečů v evidenci dle dosaženého stupně vzdělání a věkových skupin bylo následující: (viz data v tabulkách). Ze statistik výrazně vystupují věkové skupiny 25-29 let, 40-44 let a lidé starší 60 let. Z hlediska vzdělání se pak jedná zejména o lidi se základním vzděláním, středním odborným vzděláním (vyučení) a absolventy středních škol zakončených maturitou.

Údaje o počtu nezaměstnaných registrovaných na ÚP: celkem 477 osob, z toho 265 žen.

Uchazeči o zaměstnání, obec Písek - Vzdělání.	
bez vzdělání	5
neúplné základní	6
základní	128
nižší střední vzdělání	1
nižší střední odborné vzdělání	9
střední odborné vzdělání	147
střední odborné vzdělání bez maturity	5
USV	10
USO - vyučen s maturitou	17
USO	96
vyšší odborné vzdělání	7
bakalářské	11
VŠ	33
doktorské	2
CELKEM	477

Uchazeči o zaměstnání, obec Písek - Věk.	
do 19 let	5
20 - 24	6
25 - 29	128
30 - 34	1
35 - 39	9
40 - 44	147
45 - 49	5
50 - 54	10
55 - 60	17
60 a více	96

Zdroj: Statistika GIS. Úřad práce, Písek (říjen 2017).

Nabídka a poptávka na trhu práce

Extrémně nízká míra nezaměstnanosti vyplývající ze statistik v roce 2017 je provázána se zvýšenou poptávkou po pracovní síle ze strany zaměstnavatelů a tím pádem i zvýšenou nabídkou volných pracovních míst. Pracovní trh v Písku je vyčerpaný, je zde mnoho firem a nedostatek zaměstnanců. K tzv. převisu pracovních míst dochází zejména u podniků v průmyslové zóně, kam se přestěhovaly i některé firmy, které dříve působily ve městě.

Úřad práce v Písku dle údajů svého zástupce eviduje 1200 pracovních míst pro lidi se základním vzděláním, poptávka je po místech truhlářů, zedníků atd. „*Firmy de facto, berou všechno*“ (zástupce Úřadu práce). Průmyslová zóna, agentury práce, Jitex, shánějí prodavače, pekaře, cukráře, řidiče s možností zaplacení řidičských průkazů, hlídání, úklidy. Málo je akorát administrativních pozic.

Průmyslová zóna.

Vybudování průmyslové zóny obecně přispělo ke snížení nezaměstnanosti (dle zástupce Úřadu práce). Zóna je zaměřena převážně na automotive, strojírenský průmysl, logistiku a sofistikovaný elektro-průmysl. Řada zde působících firem, z důvodu nedostatku na místním trhu práce, preferuje cizince ze třetích zemí. Někdy je zde i finanční motivace spojená s ochotou práce za nižší mzdu. Působení výrobních firem se řídí dle zákonů maximální efektivity. Pracovní síla v Česku je levnější než směrem na západ. Posunutí dále na východ by se však hůře hledali kvalifikovaní pracovníci a vzrostly by náklady na logistiku apod. Každá z firem v průmyslové zóně má část kmenových zaměstnanců a zbytek doplňuje agenturními z Česka i z ciziny.

Zástupce ÚP: „Pracovní podmínky v těch firmách kontroluje inspektorát minimálně 2x ročně a porušení tam nejsou. Šikovní personalista má všechno většinou v pořádku. Je to ale otázka peněz. Jestli má mít někdo hrubého 13500 nebo 14000, tak je to hodně málo. To není ani polovina průměrné mzdy. Ale s tím nic nezmůžeme. Všechny ty firmy mají zahraniční účast, Francouzi, Japonci, Portugalci. Je těžké posoudit, jestli jsou nízké mzdy udržovány ze strany zahraničních majitelů, nebo českého vedení.

Ono je tam čisto, pracují v bílých hadrech, ale je to makačka. Tam dělají ty sedačky a sedačka má asi třicet kilo a to zvedat osm hodin je těžké, i když to na těch strojích střídají.“

Nejvýznamnější společnosti působící v průmyslové zóně Písek	
s.n.o.p cz a.s.	automobilový průmysl, společnost zaměstnává cca 600 lidí. Nyní odkoupila od města další pozemky v průmyslové zóně u Purkratic a bude stavět 2. závod, kde plánuje zaměstnat dalších cca 200 lidí.
Faurecia Automotive Písek	zaměstnává více než 800 lidí, Další odnoží firmy je Faurecia Components Písek
Aisin Europe Manufacturing Czech s.r.o	automobilový průmysl, díly pro Evropské a Japonské automobilky, společnost zaměstnává cca 600 lidí, pouze 3 agenturní zaměstnanci
Schneider Electric, a.s.	výroba elektroinstalačních komponentů, počet zaměstnanců cca 500, z toho agenturních cca 100.
B a C SYSTÉMY s.r.o.	zpracovávání plechů, výroba ocelových konstrukcí, výroba elektrorozvaděčů. 120 zaměstnanců – 30 % THP pracovníků a 70 % dělnické profese

Průmyslová zóna sice nabízí velké množství pracovních míst, ta však pro část obyvatel Písku nejsou atraktivní mimo jiné i z důvodů fyzické náročnosti nebo nízkých mezd.

Recepční jedné z „agenturních“ ubytoven: „Tady je celá zóna fabrik. Ale je to o tom, že Češi tu práci moc nechťejí dělat, a proto berou agenturní. Dřív se ve fabrikách dělalo taky, ale to tempo co oni vyžadují je těžký. Ve fabrikách dělají cizinci a vlastní je cizinci, všechno původní je pryč. Písečáci dojíždějí kolikrát i do Prahy, protože tam mají větší výdělky než tady, kdyby dělali v těch fabrikách.“

Obyvatel ubytovny (SVL) Maxim: „Ve Faurecii jsem jednou dělal, ale moc mi to nešlo. Dali mi stříkat tu barvu a mě to dost smrdělo, byl jsem tam asi týden a šel jsem pryč, protože mě to vadilo, ta barva. Tam jsou hodně cizinci, kdyby tady nebyli ti cizinci, tak by bylo víc místa na ubytovnách, oni všechno seberou. Cizinci dělají za málo peněz, a proto je berou.“

Práce v provozech firem v průmyslové zóně je na dělnických pozicích mnohdy fyzicky náročná, vyžaduje specifickou zručnost a výdrž (vstupní řízení mnohdy obsahuje testy zručnosti apod.). U vyšších pozic pak určité vzdělání. Pro některé dlouhodobě nezaměstnané, lidé se zdravotními komplikacemi či klienty sociálních služeb proto není řešením.

Sociální pracovník: „*Ti lidé se v těch průmyslových zónách nechytí, ve fabrice u pásu nemají šanci. Chybí tu prostupné zaměstnávání.*“

Agenturní zaměstnávání

Fenomén agenturního zaměstnávání souvisí především s méně kvalifikovanými a hůře placenými pozicemi, na které se v době ekonomické konjunktury těžko shání uchazeči. Průměrné výdělky se zde přibližují minimální mzdě a částkám podpory v nezaměstnanosti. Firmy řeší nedostatek pracovní síly zakázkami pracovním agenturám, které využívají zdroje z jiných regionů EU i ze třetích zemí. Agenturní zaměstnávání se sociálním vyloučením souvisí z hlediska nízkých požadavků, které po potenciálních pracovnících požaduje, vesměs nižšími výdělky, které poskytuje, a také svou atraktivitou pro pracovní migranty s minimálními sociálními vazbami na lokalitu, do které přicházejí. Hlavními tématy se zde jeví zejména podmínky, za kterých se vyplatí danou práci vykonávat a následky, které z toho při takové volbě plynou.

Průmyslová zóna je z hlediska zaměstnanosti v Písku významná zejména pro kmenové pracovníky s vyšším vzděláním a kvalifikací. Dělnické profese nejsou pro mnohé místní atraktivní, nevyplatí se (poměr výše mezd a náročnosti práce). Mezeru na trhu pomáhají vyplnit agenturní zaměstnanci, kterým se práce vyplatí jednak proto, že pocházejí ze zemí z ekonomicky slabších regionů Evropy a zároveň nemusí platit za ubytování, které je vesměs hrazeno agenturou. Agenturními dělníky bývají i osoby s exekucemi nebo osoby bez pevnějších vazeb na původní region, pracovní migranti střídající různá zaměstnání i agentury. Mnohdy se po letech vrací na stejná místa. V případě pracovníků s exekucemi jde o možnost získat více peněz než minimální mzdu. Dle informací od některých respondentů agentura svému zaměstnanci oficiálně vyplatí nižší částku, ze které jsou mu strhávány splátky za exekuce, reálný výdělek však bývá mnohem vyšší. Pro pracovníka vzniká šance, jak nepřijít o všechny peníze. Místo částky mnohdy vyšší než polovinu platu tak reálně splácí třeba jen tři tisíce. Výhodou je i bydlení zdarma, hrazené agenturou, přestože jde většinou o substandardní bydlení na ubytovně. Na konkrétních pozicích v provozech podniků mnohdy dochází k situacím, kdy má kmenový pracovník s mnohaletými zkušenostmi nižší mzdu než pracovník agentury.

Agentury komunikují se svými zaměstnanci prostřednictvím koordinátorů řešících provozní záležitosti a komunikujících jak se zaměstnavateli, tak s ubytovacími kapacitami. Přes výše zmíněnou fluktuaci si některé agentury smluvně vyhrazují lhůty, že např. po dobu několika měsíců/let nemůže jeden člověk nastoupit na stejnou pozici pod jinou agenturou.

Pro některé cizince může být práce pod agenturou s bydlením na ubytovně startovní pozicí pro pozdější trvalé usazení v ČR. U některých z nich však tento stav může trvat mnoho let.

Agenturní pracovnice z Moldavska (5 let na ubytovně v Písku, s 4letou dcerou a manželem): „V Česku mám trvalý pobyt, mám rumunský pas, Evropská unie, to není problém, Moldavsko a Rumunsko byl dřív jeden stát.“

Agenturní pracovnice z Moldavska zmiňuje těžkosti odchodu z agentury: „Mohla bych požádat o kmen (pozici kmenového pracovníka), ale chce to hodně peněz. Záloha na nájemní byt 21 tisíc, 5 tisíc realitce, nákup zařízení, pračka, lednička, nábytek. Je to drahý. A musí se to dělat obráceně, pronajmout byt a potom požádat o kmen. Cizinci dělají trochu špinavější práci než kdo je pod kmenem, vydělám si 14000.“

Pracovní **agentury** poskytují firmám služby „na klíč“, dodají pracovníka včetně veškeré administrativy za hodinovou fakturační sazbu. Agentury kupují nájemní bydlení na ubytovnách ve velkém (např. celé patro) a tím šetří náklady. Dle neformálních rozhovorů se zahraničními dělníky však někdy neplatí zaměstnancům zdravotní pojištění, ubytovávají v nevyhovujících kapacitách apod. Tím **firmy** ušetří náklady za personální oddělení (u pracovníků s exekucemi se může jednat o komplikovanou agendu). Nemusí řešit nábor, propouštění. Mají člověka kde/kdy ho potřebují.

Město a jeho obyvatelé skrze průmyslovou zónu získají zejména lépe placené pracovní pozice kmenových zaměstnanců. Mezi pozitivní vedlejší efekty zaměstnávání agenturních pracovníků pro město však patří i finanční prostředky, které zde například v podobě nájmů zůstanou. Otázkou je, do jaké míry je průmyslová výroba tohoto typu z dlouhodobější ekonomické perspektivy udržitelná. Co bude s kmenovými zaměstnanci pokud firmy z regionu odejdou.

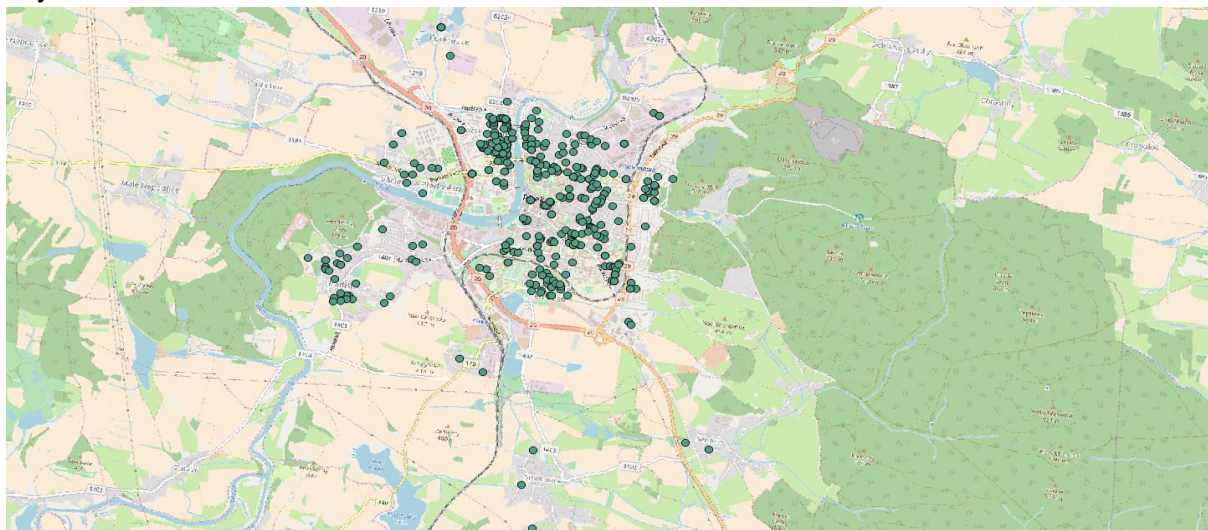
Zaměstnavatelé v Písku se 100 a více zaměstnanci (prosinec 2016).

Název firmy
AISIN EUROPE MANUFACTURING CZECH s.r.o.
Casta a.s.
ERT AUTOMOTIVE BOHEMIA, s.r.o.
Faurecia Automotive Czech Republic s.r.o.
Faurecia Components Písek, s.r.o.
HEYCO WERK ČR s.r.o.
Interplex Precision Engineering Czech Republic s.r.o.
Město Písek
Městské služby Písek s.r.o.
Nemocnice Písek, a.s.
OTAVA, výrobní družstvo
Schneider Electric, a.s.
s. n. o. p. cz a.s.
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Písek, Komenského 86
Základní škola Edvarda Beneše a Mateřská škola Písek, Mírové nám. 1466
Základní škola Jana Husa a Mateřská škola Písek, Husovo nám. 725
Základní škola Josefa Kajetána Tyla a Mateřská škola Písek, Tylova 2391

Zdroj: OK práce - systém ÚP, Úřad práce, Písek

Nezaměstnaní v Písku

Údaje o geografickém rozložení klientů ÚP, dle trvalého bydliště. Nejvyšší koncentraci nezaměstnaných lze sledovat na sídlišti Portyč, zčásti i na sídlišti Jih, což odpovídá jednak vyššímu počtu obyvatel na sídlištích, ale i cenám nemovitostí, které jsou zde v průměru nejnižší.

Zdroj: Statistiky Úřad práce, Písek (říjen 2017). Mapa: OpenStreetMap Foundation (OSMF), (CC-BY-SA).

Současnou strukturu nezaměstnaných tvoří dle Úřadu práce v Písku i osoby, kteří hledají důvody „**proč ne, než proč ano**“. Počet dlouhodobě nezaměstnaných se v porovnání s minulými lety snížil a nabídka pracovních míst je vysoká. Jedná se jak o kmenové pozice, tak o místa agenturní. Někteří lidé přijdou do evidence a během krátké doby, cca dvou měsíců, díky široké nabídce odejdou. V evidenci zůstávají osoby, které „**nejsou zvyklé pracovat**“ a „**jsou spokojené s tím, co získají na sociálních dávkách**“²⁸. Zvyk nepracovat a spokojenost s dávkami přitom může odkazovat na potřebu sociální práce nebo nízké výděly na některých nabízených pozicích, kdy se pracovat skutečně nevyplatí. U některých dlouhodobě nezaměstnaných je návrat do pracovního procesu komplikovaný z důvodu pozbytí základních pracovních návyků, kompetence včas a pravidelně docházet na místo výkonu práce, práci fyzicky zvládnout a udržet si jí. Tyto kompetence lze získat prostřednictvím konceptu tzv. prostupného zaměstnávání, skrze chráněná pracovní místa nebo sociální podniky. Klient zde po určité době podpory postupuje do standardní formy zaměstnání. V Písku tuto službu pro své klienty poskytuje např. NNO Mesada, ale typická sociální firma zde není. Motivací k výkonu práce je i výše odměny. Pokud se výděly na nabízených pozicích přibližují minimální mzdě a částkám, které lze získat na sociálních dávkách, motivace není dostatečná. **Práce se musí vyplatit**. Nízké mzdy mají, stejně jako dluhy, demotivační účinek. Řešením bývají sociální dávky ve spojení s šedou ekonomikou nebo prací načerno. Práce načerno se však velmi těžko dokazuje:

Pracovník ÚP o práci načerno: „*Děje se to určitě, ale problém je to dokázat. Chodí inspektorát, a to je takový acylpyrin. Jedná se zejména o stavební firmy, kolegyně takhle*

²⁸ Interpretace zástupce ÚP.

jednou našla jednou pána ve výkopu a on jí řekl, že si to chtěl jenom zkusit, jestli mu to bude vyhovovat, že by mě zaměstnali.“

Skupinu dlouhodobě nezaměstnaných doplňují i osoby s omezenou pracovní schopností, které nabízené pozice odmítají ze zdravotních důvodů potvrzeními od vyšetřujících lékařů nebo osoby s přiznanými invalidními důchody.

Pracovník ÚP: *„Pak jsou tady invalidé, pokud má dneska někdo dvojku důchod, tak má strach, aby o něj nepřišel. Jakmile někde začne pracovat, tak o ten důchod přijde, získat ho zpět je velký a složitý proces. To riziko se mu nevyplatí. Od doktora má potvrzení, že to, to, a to nemůže.“*

Dle jednoho z pracovníků NNO, se lidé s dlouhodobou pracovní neschopností „brání“, aby nemuseli na veřejnou službu, marodí třeba i rok. Pracovníci ÚP s tím však nemohou nic dělat, *„jsou z toho frustrovaní“*.

Jeden z obyvatel SVL (muž 59let) při rozhovoru otevřeně přiznává práci načerno, kterou vykonává u kamaráda každé jaro, přestože má přiznan invalidní důchod. ÚP pro něj *„jde stranou“*, legalizace brigády by ho mohla připravit o invalidní důchod, který je díky schvalovací proceduře obtížné získat.

U některých respondentů, byla jako důvod omezeného přístupu na pracovní trh uvedena příslušnost k romskému etniku:

Bývalý pracovník ÚP: *„Já si myslím, podle svých zkušeností na úřadu práce, že problém je nalézt zaměstnání. Zaměstnavatelé mají takový to zafixovaný - Rom nebude pracovat, nebude chodit do práce, bude se opírat o lopatu. Já to vím z toho pracáku, protože kolikrát mi tam ti Romové seděli jako klienti a měli zájem jít někam do práce. Já jsem tam volal před nimi a první, co se mě ten zaměstnavatel ptal, jestli je to Rom. Tak jsem říkal jo, no tak ať nechodí. X takových telefonátů jsem prostě měl.“*

Pracovník NNO: *„My sami někdy kontaktujeme firmy a oni nám nechtějí ty Romy brát, protože s nimi mají špatné zkušenosti, což mě zaráží, ale je to tak.“*

Nízká nezaměstnanost je patrná sníženým zájmem o veřejnou službu, veřejně prospěšné práce nebo zvýšenou poptávkou po pracovnících v kvalifikovaných profesích mimo jiné i v sociální oblasti. Prostřednictvím VPP zaměstnává například Oblastní charita Písek. Úřad práce má, dle slov svého zástupce, v nabídce více různých míst, zájem však je minimální.

ÚP: Veřejná služba:

„Děláme jí, pokud je o ní zájem. Máme dost míst, různá místa. Jsou tam i lesy nebo administrativní místa. V lesích to je i se dřevem, možností si udělat dřevo na zimu, je tu knihovna, sladovna. Zájem není.“

Veřejně prospěšné práce: *„To samé jako veřejná služba. Počty šly dolů, protože jak ubývají lidi, tak ubývají i počty míst. Tady to jsou městské služby města Písku, Charita, sladovny, knihovna, není to tady jenom o zametání města, ale i něco jiného.“*

Nízká nezaměstnanost se promítá i do sociální oblasti, neziskové organizace, které si před několika lety mohly vybírat zaměstnance, dnes nemohou sehnat pracovníky.

Vedoucí pracovník v NNO: *„No před dvaceti lety si mohli hodně vybírat, byl daleko větší zájem, teď se i u nás zvýšila fluktuace a my ty lidi držíme třeba na tom, že jsme baby friendly, máme tu ženy kolem 35let. Nabízíme neformální benefit ve formě vycházení vstříc, sick days a snažíme se v tom pružně domlouvat. Když ty lidi ta práce baví, tak se tady snaží*

zůstávat i déle, je to o mezilidských vztazích. Mohli jsme si vybrat z vysoce kvalifikovaných lidí.“

Postupy pro vyplácení dávek hmotné nouze.

Úřad práce má vyplácení doplateků na bydlení zastropované částkou 3960 Kč měsíčně, na osobu. Ubytovny vesměs účtují také částky „na osobu“ za měsíc. Vícečlenná domácnost tak může za jeden či dva pokoje platit přes deset tisíc korun měsíčně, přestože, jak uvádí zdroj níže, 4500 korun za měsíc „není tak drahé“.

Zástupce ÚP:

„Ubytovny stojí většinou do 4500, není to tedy tak drahý, z částky určený pro státní sociální podporu se tam navíc počítá jenom 80%. Pro jednotlivce je pak strop 3960 Kč, víc nedostanou. Pokud je těch lidí v tom okruhu víc, tak ta dávka je vyšší.

Pokud máme přiznat doplatek na bydlení a ubytovnu, tak musíme požádat město o posouzení případu hodného zvláštního zřetele. Oni posoudí vazbu člověka na město, lokalitu, o kterou se jedná, jeho rodinu, jestli děti chodí do školy, oni zaškrtnou dva čtverečky, ale konkrétně odůvodnění nenapíší.

„Poskytuje se podle zákona. MOP na vybavení, vzdělání, dětské tábory, posuzuje se individuálně, podle situace jednotlivce. Nedá se říci, že by potřebný nedostal. Provádíme svoje vlastní šetření. Ze strany města nám moc informací nepadá, šetření si děláme sami, ukládá nám to i zákon.“

Počty přiznaných a neodejmutých dávek hmotné nouze k 30. 9. 2017 (tabulka níže). Dávky MOP (použitelné např. na zálohu v komerčním bydlení) jsou ve srovnání s doplatky a příspěvky na bydlení vypláceny minimálně.

PNB (příspěvek na bydlení)	485
DNB (doplatek na bydlení)	273
MOP (mimořádná okamžitá pomoc)	12

Zdroj: Statistika GIS. Úřad práce, Písek (za období leden- říjen 2017).

Doporučení

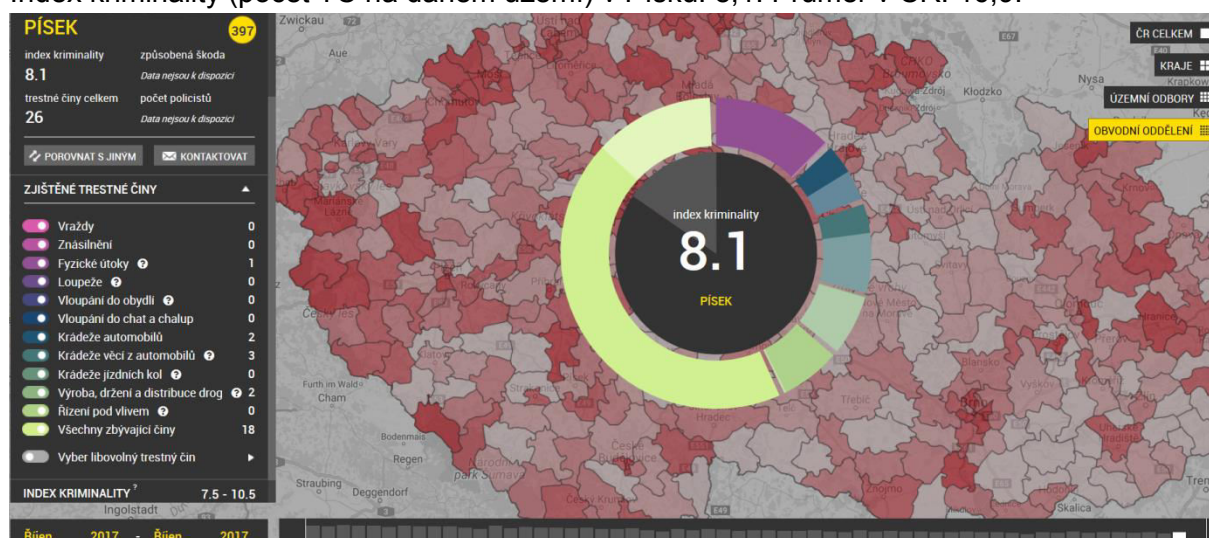
- Společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek (sociální podniky, pro skupinu dlouhodobě zaměstnaných k resocializaci a osvojení pracovních návyků)
- Užší spolupráce NNO a agentur práce – umisťování stávajících klientů v rámci prostupného zaměstnávání
- Zvýšení publicity a vzdělávání v oblasti dobrých praxí – příběhů, kde dlouhodobě nezaměstnaný našel stabilní zaměstnání – a díky tomu předcházení předsudkům z hlediska etnicity
- Vytvoření lokální sítě zaměstnanosti a společné vybudování systému prostupného zaměstnávání
- Ověřování, že lokální síť pojímá všechny sociálně vyloučené skupiny obyvatel

- Zapojení a navázání spolupráce s Hospodářskou komorou – v rámci lokální sítě zaměstnanosti a hledání opatření, jak zvyšovat společenskou odpovědnost firem (např. soutěž – již v minulosti realizovala Mesada)
- Zapojení a navázání spolupráce (v rámci lokální sítě zaměstnanosti) se zaměstnavateli, kteří vytváří vhodné pracovní pozice pro sociálně vyloučené osoby
- Vytváření pobídek pro rozvoj malého a středního podnikání – využíváním dotací Czech invest, nebo pobídkami města
- Využití stávajícího potenciálu a založení sociálního podniku

Bezpečnost

Město Písek patří z hlediska nápadu trestné činnosti (TČ) v České republice k oblastem s podprůměrnými hodnotami. Index kriminality²⁹ (viz grafika níže) vyjadřuje hodnotu 8.1. Republikový průměr byl v říjnu 2017 16,9. V Písku je to méně než polovina. Podobnou pozici města lze sledovat i dlouhodobě, od ledna 2013 do října 2017 byl index v celé ČR 1194,2, v Písku pak 1021. Celkový trend nápadu TČ má navíc klesající tendenci, a to celorepublikově. Obecný pokles počtu trestných činů v posledních letech bývá mimo jiné přisuzován růstu životní úrovně obyvatel či lepší práci Policie ČR.

Index kriminality (počet TČ na daném území) v Písku: 8,1. Průměr v ČR: 16,9.

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Dle údajů od bezpečnostních složek je nyní roční nápad trestných činů (TČ) kolem 650. V devadesátých letech minulého století jich bylo v Písku pravidelně přes tisíc. V roce 2017 dospěla v Písku objasněnost trestných činů k 75%, přičemž v minulosti bývala i kolem 50%. Statistiky ohledně nápadu TČ a objasněnosti se v porovnání s minulostí zlepšují. V roce 2007 došlo v Písku namátkou k 929 TČ s objasněností 56%. Např. v roce 2011 už byla čísla 737 a 61%. V období mezi říjnem 2016 a říjnem 2017 došlo v Písku (dle mapy kriminality výše) ke spáchání 663 TČ s objasněností 80%. Z hlediska struktury se jedná spíše o krádeže, násilná TČ není v Písku příliš velká. Drobná kriminalita, která dle příslušníka MP zatěžuje obyvatelstvo nejvíc, vesměs spočívá v ničení majetku, krádeže, veřejný pořádek, občanské soužití, doprava – parkování. Vnímání kriminality ze strany občanů se však od skutečnosti může lišit.

²⁹ Počet trestných činů spáchaných na daném území, za určitý časový úsek. Zde uvedená data pochází z října 2017.

Bezpečnostní složky, prevence kriminality

Bezpečnostními složkami působícími v Písku jsou Obvodní oddělení policie ČR Písek³⁰ a Městská policie Písek. Město se v součinnosti s bezpečnostními složkami podílí na aktivitách souvisejících s prevencí kriminality. Jedná se zejména o kamerový systém, který je v provozu od roku 1997 a je využíván jak PČR, tak MP, v současné době obsahuje celkem 22 kamer.³¹ Mezi další preventivní opatření patří přednášky a besedy pro žáky ŽŠ, mládež a seniory, veřejné schránky důvěry a různé preventivní akce zaměřené na prevenci prodeje alkoholu mládeži, krádeže kol či dodržování místních vyhlášek.

Pro zvýšení bezpečnosti v určitých oblastech města byly v roce 2014 v Písku zřízeny pracovní pozice **asistentů prevence kriminality** (APK). Oblastmi uvedenými v projektu jsou sídliště Portýč, ulice Dvořákova, Čechova a Svatoplukova. Konkrétními důvody zmíněnými ve zprávě návrhu projektu je přetrvávající napětí mezi majoritní a minoritní společností a stížností občanů na některé obyvatele zmíněných lokalit.

APK. Dva asistenti prevence kriminality působí v Písku od 1. ledna 2016. Pracují v rámci osmihodinových směn pětikrát týdně. Pracovní den spočívá v několika pochůzkách ve dvou pochůzkových směrech s pěti kontrolními body monitorovanými prostřednictvím kamerového systému. V rámci úředních hodin jsou asistenti k dispozici obyvatelům také na služebně. APK jsou pod vedením jednoho z příslušníků městské policie. Někteří z oficiálních zástupců města (podzim 2017) uvažují o rozšíření počtu asistentů a také angažování asistentek – žen, které by lépe komunikovaly s částí cílové skupiny

Opatření pro prevenci kriminality Městskou policií v Písku jsou limitovány kapacitami, zejména ze strany lidských zdrojů. Zhruba 65% procent činnosti MP a tedy i jejich personálních kapacit je spotřebováno dopravou ve městě (křižovatky, neplacené parkoviště, přechody, parkovací kotouče, tráva, zábery veřejného prostranství). Ve zbytku jde o veřejný pořádek, „na prevenci již nezbyvá tolik času“ (zdroj MP). Kvůli situaci na trhu práce (viz kapitola zaměstnanost) také trvale klesá počet zájemců o povolání strážníka.

Sociálně patologické jevy

Drogy

Z provedeného šetření, rozhovorů se zástupci bezpečnostních složek a dalších organizací, nevyplývá, že by ve městě existovalo zvýšené riziko (v porovnání s průměrem v ČR) spojené s distribucí nebo užíváním návykových látek. Dle pracovníka K centra, Kontaktního centra Arkáda, populace jejich klientů postupně stárne. Mladiství užívají především marihuanu a taneční drogy. Z klientů K centra tvoří obyvatelé vyloučených lokalit kolem 50% (odhad pracovníka K-centra). Užívanými látkami jsou především THC, pervitin a opiát Subutex³², který svým pacientům předepisují lékaři, a je prodáván na černém trhu. Jsou užívány i léky na bázi benzodiazepinů, mnohdy dostupnější než ilegálně vyráběný pervitin. V Písku je dle pracovníka K- centra varna pervitinu, ale funguje nárazově, v závislosti na aktivitě policie. „Životnost“ varny se počítá spíše na měsíce a distribuce pervitinu probíhá oboustranně podle lokace varny napříč regionem (Milevsko, Protivín a jiné okolní obce). Na

³⁰ Jako součást Územního odboru PČR Písek.

³¹ Webové stránky města: prevence kriminality. <http://www.mesto-pisek.cz/prevence-kriminality/ds-1372>

³² Původně přípravek užívaný při závislosti na opioidech (heroin), nyní užíván jako samostatná droga.

některých „problematických“ místech v Písku (nádraží, parkány, Dukla, Laguna aj.), částečně existuje otevřená drogová scéna. To může mimo jiné zvyšovat vnímání naléhavosti drogové problematiky veřejností.

Podle Pracovníka K centra je z řad uživatelů drog obtížné navázat kontakt zejména s romskými obyvateli SVL (Purkratice, Svatoplukova, nábřeží 1. máje). Z provedeného šetření však vyplývá zvýšený výskyt uživatelů v ubytovnách Naděje (popsáno výše). Typickým klientem píseckého K centra jsou osoby z problematických rodin, kde často chybí jeden z rodičů nebo je agresorem, případně sám závislým. Vesměs se však jedná o nižší sociální vrstvy, z vyšších vrstev jde pouze občas o rodiče, kteří se obávají o své „experimentující“ děti. Velká skupina uživatelů K centrum nekontaktuje. Mnozí uživatelé neaplikují drogu nitrožilně a domnívají se, že mají vše pod kontrolou, mnohdy také odmítají stigma závislosti. Skupinou, která ze strany K centra není podchycena, jsou i uživatelé toluenu, často právě ze SVL. V Písku drogy nejsou vnímány jako obecné riziko. Kontaktní centrum Arkáda mimo jiné poskytuje poradenství pro alkoholové závislosti, denní centrum specializované pro klienty se závislostí na alkoholu v Písku není.

Latentní kriminalita. Jedná se o skrytou kriminalitu, která z různých důvodů nevyjde najevo a nestane se tak předmětem trestního stíhání. Často jde o domácí násilí, lichvu, prostituci či již zmíněnou drogovou problematiku.

Příslušník MP: *„Lichva, k tomu se nedostaneme, ale z vlastní zkušenosti myslím, že to tu není velké, ani prostituce. Domácí násilí tu je, ale problém je, že když přijedeme na místo a chceme to řešit, tak je najednou všechno v pořádku. Nikdo již nechce nic řešit, dál už to nepokračuje. Někdy vyjíždíme, ale není to každý týden.“*

V některých případech se drobné přestupky do policejních statistik nedostanou proto, že jsou řešeny alternativním způsobem, bezpečnostními agenturami a podobně, policie není přivolána (např. bezpečnostní agentury v ubytovnách Naděje).

Pracovník bezpečnostní agentury: *„Placená služba je jednodušší, jsou tam včas. Když voláte 158 deset minut trvá vyplnit formulář s operačním důstojníkem.“*

„MP nejsou vidět, nemají čas. Mají čárkový systém, radši řeší dopravu než rvačky cikánů – mají tak víc čárek.“

Pracovník SVL ubytovny: *„V okamžiku, kdy přijede policie, tak jsou všichni najednou hrozní kamarádi, najednou se nic neděje a policie odjede. Ta bezpečnostní agentura tomu dá i víc času a věnuje se tomu a je na naší straně.“*

V oblastech označovaných jako SVL (např. ubytovny Purkratice, Svatoplukova, Maxim, Tábořská), se ve spojení s chudobou, sníženému přístupu k některým komoditám a nízkým společenským statusem, dá očekávat vyšší výskyt sociálně patologických jevů. Mnohdy jsou cestou a důvodem k sociální exkluzi. Na druhou stranu jsou zde mnohem více vidět. Pozornost všech je zaměřena primárně na místa se špatnou pověstí.

Pocitová kriminalita, sociální klima v obci

Město Písek je, podle výše uvedených statistik nápadu trestné činnosti, tendencí vývoje a srovnání se zbytkem ČR, klidným a bezpečným městem. Navzdory statistikám jsou některá místa občanů Písku stále vnímána jako nebezpečná. Jako zdroje potenciálního nebezpečí bývají označovány některé z lokalit výše uvedených jako SVL nebo určité skupiny obyvatel (nejčastěji Romové nebo zahraniční agenturní zaměstnanci).

Příslušník MP: *„V Písku žádný zásadní problém co se týče bezpečnosti není, možná by to někdo řekl o té Dukle, že by sem v noci nešel, ale nápad TČ tu je minimální.“*

V souvislosti s bezpečnostní tematikou a subjektivně vnímaným pocitem nebezpečí jsou často zmiňováni cizinci nebo Romové (viz citace níže).

Romové.

Pracovník ubytovny: „Alej do Purkratic, tam chodí samí cikáni, co si budeme povídat. Asi potmě je tou alejí neradno chodit.“

Klient noclehárny: „V Písku se v noci můžete projít po parku jenom v brnění, ale nechodte na místa, kde bydlí Romové. Romové a Rumuni, to je problém.“

Cizinci.

Obyvatelka Písku: „Máme tu cizince, pracovníky agentur, kteří tu pracují a bohužel tu občas zůstanou, protože se nemohou dostat dál a s těmi je problém.“

„Tady ta bezpečnost už není, co bývala. Písek měl problém s romskými spoluobčany, ale to se zklidnilo a máme tady jiný problém. Písek bylo poměrně klidné a bezpečné město, dneska už bych se bála někam pustit svoje děti. Ne, že by přímo bylo ohroženo něčím, že bych se bála na konkrétní místo nebo lokalitu, že bysme měli něco jako ghetta, ale jsou oblasti, kde se shromažďují lidi, který mají jiný názory a tím se ta oblast nestává přímo bezpečnou. Je to okolo průmyslové zóny, okolo ubytoven.“

Vnímání agenturních cizinců jako bezpečnostního rizika potvrzují i zaměstnanci některých firem, či institucí:

Pracovník bezpečnostní agentury: „Agenturní cizinci jsou problémoví lidi i ve vlastních zemích. Ve volném čase dělají bordel, rvačky.“

Pracovník v sociálních službách: „Ať je to Ukrajinec nebo Rumun, já nevím co. Jenže tyhle ty lidi jsou taky svým způsobem trochu problémový tým, že z těch ubytoven chodí tajdle těma ulicema. Si stoupnou na rohu u Vietnamce, ten jim tam samozřejmě, ten je tam napojí. A vidíte hloučky dvou, tří, čtyř chlapů, mluví cizím jazykem. Víte, že jsou to tady nějaký na ubytovnách různě ubytovaný nebo v podnájmech.“

Lokalita.

Jako potenciálně nebezpečné jsou kromě skupin obyvatel vnímána i specifická místa, lokality.

Pracovník města: „Chodí stížnosti na vchody 410 - 411, 387 (sídlíště Portyč), ale mnohdy jde o domy, kde majitelé pronajímají byty dále, nebo byty v osobním vlastnictví, nejde o městské byty. Jedná se většinou o jedince, v jednom bytě třeba žije uživatel toluenu a podobně.“

Sociální klima v Purkraticích lze na základě subjektivního pocitu bezpečnosti popsat následovně. **Obyvatelé mají obavy z Romů žijících na statku a agenturních cizinců, Romové se bojí agenturních a agenturní Romů.**

Obavy jsou však (dle některých výpovědí) neopodstatněné.

Pracovník NNO: „Je tu taková nafouknutá bublina ohledně Purkratic. Neříkám, že tam problémy nejsou, jsou tam nějaké, ale ne takové, aby se tam někdo bál vylézt ven. Přes den když tam jdete, tak je tam úplné ticho.“

Výše uvedená tvrzení se zakládají na osobní nebo zprostředkované zkušenosti s nestandardním způsobem chování v rovině **občanského soužití**. Nejde o trestnou činnost, ale o tzv. **pocitovou kriminalitu** k níž přispívají např. hlučné a vulgární verbální projevy, pobyt lidí venku na ulici, rušení nočního klidu, přítomnost cizinců, buzení veřejného pohoršení či nepořádek kolem popelnic. Písek bývá mnohými svými občany označován za

„město studentů a důchodců“. Někteří z respondentů vstupního šetření považují Písek za netolerantní město, kde lidé dlouhodobě odmítají soužití s Romy.

Romové, integrace, exkluze

Bezpečnostní tematika v Písku je účastníky výzkumu mnohdy popisována na úrovni občanského soužití zejména pak ve vztahu k romské populaci. Citace z rozhovorů, popisující vztahy k Romům, uvádíme níže:

Romský obyvatel sídliště Portyč: „Kolikrát projdu s kolegou a někdo z majoritní společnosti řekne, že určitě doma chlastají, cikáni, a proto si ty děti dělají, co chtějí. Prostě tady narážíme na mantinely. Když něco uděláte vy, řeknou: „Novák“ je čuně, ale když to udělá Rom, řeknou: Romové jsou čuňata. Hází je do jednoho pytle.“

„Bílí si pořizují jedno nebo dvě děti aby to zvládli a mohli jít na školu, Romové to nepočítají. Romský mladý holky v Písku nepustí do vinárny. Začíná to už u dětí, „nebav se s cikány, cikáni jsou špatní“ nebo „dávej si pozor na ty Čechy“. „Když je tam moc Čechů a křičej a perou se, nechod' mezi ně, ať ti neublíží.“

Příslušník MP: „V Písku je problém, že jsou zde Romové nakastováni, jednotlivé klany mezi sebou nemluví, nekomunikují spolu. Není to teď nijak vyhocené, ale máme zprávy, že třeba děti nepůjdou někam, kde jsou děti z jiné rodiny.“ (podobné zkušenosti popisují i pracovníci NZDM, na nábřeží 1. máje).

Podle odhadů pracovníků Odboru sociálních věcí města, žije v Písku zhruba 700 Romů, odhady dalších aktérů hovoří o 1000 – 1400 obyvatelích romského původu³³. Před začátkem privatizace bytového fondu v roce 1992 bydlely některé romské rodiny ve starých domech v centru města, po prodeji těchto bytů se 40 – 50 rodin přestěhovalo do bytů na sídlišti Portyč (Dukla)³⁴.

Město se v minulosti pokoušelo etnické napětí na sídlišti řešit zbudováním komunitního centra, které díky vlně protestů obyvatel nebylo schváleno. Důvodem bylo údajné protěžování romských občanů na úkor ostatních, přestože bylo komunitní centrum plánováno pro všechny obyvatele. Někteří z představitelů/pracovníků města hovoří o stížnostech vůči Romům, kteří v létě venku „stojí pod okny, kouří, popíjejí kafe a pokřikují na sebe“. Stížnosti obyvatel se objevují i na blízkém nábřeží 1. máje, kde obyvatelům vadí například nepořádek ve vnitrobloku domu, kde je provozován nízkoprahový klub pro mládež, jehož klienty jsou i romské děti. Pracovník NNO hovoří např. o stížnostech na vyhozený koberec, od obyvatel domu, kde je provozován klub NZDM. Obviňovat klub pro mládež z odhození starého koberce na dvůr domu je však nesmysl, jelikož „dětí u sebe běžně koberec nenosí“. Situace na nábřeží a sídlišti Portyč nevyhovuje ani některým romským obyvatelům. Uživatelka bytu „v tíživé životní situaci“ na nábřeží 1. máje by si přála bydlet jinde proto, aby nebyla posuzována společně. Paní žijící v Purkraticích by se ze stejného důvodu „nikdy nechtěla stěhovat na „Duklu“.

³³ Určení romské etnicity je problematické z několika důvodů. Podle posledního sčítání lidu v ČR uvedlo romskou národnost 13tis. osob. Evropské centrum pro práva Romů (2003) uvádí 250 – 300tis. Dle jakých znaků lze určit romství u lidí, kteří se za Romy nepovažují. Je to subjektivní kategorie určená potvrzením „ano, jsem Rom“, nebo jde o vnější znaky, kdy o romství „rozhodnou“ ostatní.

³⁴ Podle pracovníků DBS.

Pracovník města: „Podle rozložení bytů tam zas není tolik těch romskéjch lidí, ale zase, jsou vidět a to je prostě problém. Když jsme podnikali snahy, aby ty tíživky byly rozptýleny po městě, tak to byl problém. To zase řvou jiný skupiny obyvatel. Takže tam i to nábřeží je teď potenciálně taky problémová lokalita. Je tam víc výjezdů městské policie a je to jako prodloužená Dukla. Není to ale tím, že by se tam sestěhovávaly veliký mraky lidí, je to spíš uměle vytvářený tým, jak se na to nazírá.“

„V Písku se stal zvyk z toho, vykládat si to, že tam jsou ti Romové, no. Ale obecně to je sídliště, kde je větší koncentrace sociálně slabších lidí každopádně.“

Pracovník v sociálních službách: „Nejhorší je, když ta většinová společnost řekne, oni nemají školu, nikdy dělat nebudou a vy bydlíte v nějaké sociálně vyloučené lokalitě a nemáte ani na zimní boty pro děti, které kvůli tomu nemůžou do školy. A když pak v novinách napíšu, že Romové stejně nikdy pracovat nebudou, tak prostě zůstanete, tam kde jste. Když ty lidi nikdo nepodpoří, tak se jim odsud těžko nějak dostává. Tam by to chtělo něco vymyslet, aby se v tom ti lidi podpořili.“ Výše uvedené citace popisují zevšeobecnování (paušalizaci) problematiky velkého sídliště, kde jsou komplexnější problémy spojovány převážně s romskou komunitou.

Shánění bydlení mimo SVL.

Život v oblastech, vnímaných jako SVL, je pro některé jejich obyvatele nepříjemný, a proto se snaží získat bydlení jinde ve městě. Díky stereotypům se tomu ne vždy daří.

Žena Svatoplukova (34let): „Volala jsem třeba na 1+1 nebo 2+kk a jak jsem řekla, že mám tři děti, tak ne a rovnou řeknu dopředu, že jsem romského původu. Protože kdybych to neřekla, tak se půjdu kouknout na byt a aby se nelekli, asi tak.“

Žena Svatoplukova (39let): „Ve škole holce děti začali nadávat, ty cikánko, ona se nedala a tak se spolu poprali, holka s klukem. Několikrát se to stalo i venku, že slovně napadali děti, že jsou cikáni. Stává se mi to i v podnájmech když sháním, chci pro děti sehnat něco lepšího, než doplatím ten byt, a oni mi řeknou rovnou, ale vy jste cikánka. Teď už to říkám předem narovinu, jsem Romka a mám děti, vadí vám to, nebo ne. A oni vám v tom telefonu řeknou, jo, vadí mi to. Nebo vám řeknou, mně to nevadí, ale sousedům.“

Statistiky bezpečnostních složek

Obvodní oddělení Policie ČR Písek působí na celkovém území s počtem cca 32 500 obyvatel. Vedle města Písek působí ještě v OÚ Dobev, Čížová, Kestřany. Spáchané skutky v OÚ Dobev, Čížová, Kestřany jsou v počtu jednotek. Spáchaná trestná činnost je zejména v oblasti majetkové kriminality. Městská police Písek působí na katastrálním území města Písek o počtu 29 966 obyvatel (ČSÚ ČB – 1. 1. 2017). Z důvodu možného zkreslení při výpočtu indexu jednotlivých skutků bude použit počet obyvatel města Písek (29 966). Případný rozdíl je statisticky zanedbatelný.

Kriminalita (přečiny i zločiny ³⁵) celkové počty z toho objasněno

Rok	Celkem	Objasněno	Objasněno %
2013	768	518	67,45
2014	752	522	69,41
2015	635	457	71,97
2016	649	488	75,19
2017	594	472	79,46

Kriminalita (přečiny i zločiny) celkové počty z toho objasněno okres Písek

Rok	Celkem	Objasněno	Objasněno %
2013	1519	1000	65,83
2014	1525	1064	69,77
2015	1323	1000	75,59
2016	1203	880	73,15
2017	1276	984	77,12

Kriminalita (přečiny i zločiny) celkové počty

Rok	Celkem	Násilná	Mravnostní	Majetková
2013	768	72	6	325
2014	752	59	5	307
2015	635	75	10	288
2016	649	62	5	178
2017	594	54	8	163

Pachatelé

Rok	Věk 0-14 let	15-18 let	Recidivisté
2013	3	11	227
2014	10	7	272
2015	2	8	204
2016	4	9	247
2017	8	9	184

³⁵ Trestné činy se dělí na přečiny a zločiny. Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let. Zločiny jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny; zvláště závažnými zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let. Zdroj: Trestní zákoník č. 40/2009 Sb. § 14

Oběti

Rok	Děti 0-18 let	Ženy	Osoby + 65 let
2013	18	65	36
2014	24	83	16
2015	18	70	11

Násilná kriminalita / objasněno

Rok	Vražda	Loupež	Vydírání	Ublížení na zdraví ³⁶	Vyhrožování ³⁷
2013	0 / 0	13 / 11	-	22 / 18	18 / 17
2014	0 / 0	13 / 12	-	6 / 4	18 / 17
2015	1 / 1	12 / 10	14 / 14	19 / 14	13 / 12
2016	0 / 0	12 / 9	6 / 6	17 / 11	13 / 13
2017	0 / 0	13 / 10	6 / 5	15 / 13	8 / 8

Majetková kriminalita (vloupání do) / objasněno

Rok	Bytu	Obchodu	Restaurace	Motor. vozidla	Rekreačního objektu
2013	8 / 1	11 / 7	8 / 2	16 / 4	7 / 0
2014	11 / 5	6 / 3	2 / 0	13 / 3	14 / 1
2015	3 / 2	9 / 5	5 / 4	13 / 4	4 / 0
2016	10 / 0	2 / 2	1 / 0	10 / 1	2 / 1
2017	1 / 0	8 / 7	6 / 6	12 / 2	4 / 3

Majetková kriminalita (krádeže) / objasněno

Rok	Motor. vozidla	Kapesní
2014	13 / 3	7 / 2
2015	9 / 1	7 / 1
2016	8 / 3	8 / 2
2017	9 / 8	8 / 4

³⁶ Úmyslné ublížení na zdraví.

³⁷ Úmyslné vyhrožování.

Zvláště sledovaná kriminalita

Rok	Drogy ³⁸	Extremismu	Výchova
2013	14	0	1
2014	27	2	2
2015	22	2	1
2016	20	0	1
2017	15	0	8

Kriminalita sledovaný subjekt

Rok	Recidivisté	Děti	Mladiství
2013	212	8	9
2014	192	9	6
2015	185	3	10

Doporučení

- Vytipovat riziková místa, která je možné kultivovat
- Komunikace města s občany ohledně zvýšení subjektivního pocitu bezpečí
- Komunikační „PR“ strategie (bezpečnostní témata)
- Podpora komunitních aktivit, komunitní centrum
- Umísťování městského mobiliáře, laviček, hřišť, na vhodná místa (Portýč, Nábř. 1. máje).
- Rozšíření APK, jejich větší komunikace s CS a spolupráce s romským sociálním pracovníkem (např. při depistáži)
- Zamezování vzniku nových „SVL“, rozdělení bytů v tíživé životní situaci napříč městem

³⁸ Trestná činnost na úseku drog.

³⁹ Ohrožování mravní výchovy mládeže.

Sociální služby

Oblast sociálních služeb ve městě zastupují jednak příslušné odbory Městského úřadu, ale i neziskové organizace působící jak v Písku, tak v rámci Jihočeského kraje. Některé organizace fungují napříč celou republikou s místně provozovanými pobočkami nebo aktivitami. V první části kapitoly je představen výčet organizací se základními informacemi o jejich struktuře a činnosti. Seznam institucí není taxativního charakteru. Je sestaven s ohledem na témata spolupráce města s Agenturou pro sociální začleňování a jejich významnosti v souvislosti s přípravou Strategického plánu sociálního začleňování (SPSZ).

Další část textu představí některé prioritní oblasti v sociálních službách ve městě pohledem klíčových aktérů, pracovníků, klientů či místních obyvatel. Také místa (témata) s nedostatečným pokrytím nebo i potřeby a náměty na zlepšení stávajících či vybudování nových služeb.

Organizace působící v Písku ⁴⁰

Oblastní charita Písek

- Nestátní nezisková organizace vycházející z křesťanských základů založená v roce 1991. Hlavní činností Charity je pomoc potřebným prostřednictvím zdravotních a sociálních služeb poskytovaných spoluobčanům od nejútlejšího věku až do stáří u nich doma, v terénu či v zařízeních, které Charita provozuje.
- V Písku **provozuje následující aktivity**: Pečovatelská služba, ošetrovatelská služba, poradna, půjčovny kompenzačních a zdravotnických pomůcek, materiální a potravinová pomoc, dobrovolnické centrum Bonum.
- Mezi cílové skupiny patří senioři, osoby v krizi, osoby bez přístřeší, osoby ohrožené sociálním vyloučením nebo žijící v sociálně vyloučených komunitách, etnické menšiny, osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jím jsou ohroženy. Dle údajů výroční zprávy za rok 2016 bylo v rámci charitní poradny provedeno celkem 347 kontaktů s 67 intervencemi v zájmu klienta.

Fokus Písek

- Posláním organizace Fokus Písek, zapsaný ústav, je **pomáhat osobám s duševním onemocněním** a jejich blízkým zkvalitnit život. Fokus pomáhá a podporuje v překonávání problémů spojených nejen s duševní nemocí a začleněním do běžného života.
- V Písku jsou poskytovány služby sociálně terapeutické dílny, sociální rehabilitace a tréninkového bydlení jako součásti terénní formy sociální rehabilitace.
- Ke konci roku 2016 (dle výroční zprávy) registruje Fokus – Písek celkem 201 aktivních klientů, kteří mohou souběžně využívat všechny poskytované služby.

⁴⁰ Informace o poskytovaných službách v tabulce: číselná i statistická data pocházejí z rozhovorů, webových stránek a oficiálních dokumentů jednotlivých organizací (výroční zprávy atd.), některá data jsou obsažena i v dokumentu „Vstupní šetření“.

Naděje Písek

- Naděje je neziskovou organizací poskytující pomoc osobám v nouzi ve čtyřech oblastech: **lidem ve stáří, lidem bez domova, lidem s handicapem a ohroženým rodinám.**
- V Písku jsou registrovány terénní programy zahrnující práci mezi obyvateli, na které dopadá sociální vyloučení nebo jsou tímto ohroženi, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a ubytování. Nejvíce užívanou službou jsou nízkoprahová zařízení pro děti a mládež a předškolní kluby poskytované přímo na ubytovnách a na nábřeží 1. máje a ubytovací zařízení.
- Počty klientů dle VZ (výroční zprávy) 2016: Terénní programy 275, SAS pro rodiny s dětmi 24, předškolní kluby 43, NZDM 84. Počet zaměstnanců: 18. Dotace od místní samosprávy činili v roce 2016 2 272 000 Kč.

Arkáda

- Arkáda-sociálně psychologické centrum, nabízí ambulantní bezplatnou psychosociální pomoc osobám v obtížných životních situacích.
- V Písku poskytuje **krizovou pomoc** (osoby, kteří se potýkají např. s konflikty v rodině, domácím násilím, psychickou krizí apod.), **následnou péči** (osoby starší 16 let, kteří mají zkušenosti se závislostí na alkoholu, návykových látkách, automatech nebo lécích a absolvovali ústavní, ambulantní léčbu či sami abstinují a potřebují podporu při udržení abstinence) a **kontaktní centrum s terénním programem** (osoby starší 15 let, které jsou ohrožené závislostí nebo jsou závislí na nelegálních návykových látkách, uživatelé alkoholu, experimentátoři nebo příležitostní uživatelé nelegálních návykových látek, rodiče a rodinní příslušníci). Dle výroční zprávy z roku 2016 bylo v krizovém centru podpořeno celkem 201 klientů, v kontaktním centru potom celkem 103 klientů drogových a 14 nedrogových.
- Registrované služby jsou z 90% financovány z rozpočtu kraje se spolufinancováním 10%.

Mesada

- Občanské sdružení Mesada vzniklo přeměnou písecké pobočky o. s. Rytmus, která v Písku fungovala od roku 2000.
- Poskytovanými službami jsou **sociální rehabilitace** (Služba je určena osobám se zdravotním postižením a chronickým onemocněním ve věku 16 - 64 let, které nemohou žít způsobem života běžným pro jejich vrstevníky bez znevýhodnění, protože jim k tomu chybějí potřebné dovednosti) a **osobní asistence** (služba určená osobám se zdravotním postižením a chronickým onemocněním, které jsou starší 3 let nebo seniorům).
- Organizace je financována Účelovou dotací z rozpočtu kraje dotačního programu A, z krajského dotačního programu na podporu sociálních služeb a dotací na sociální služby města Písek.

Theia

- Theia, krizové centrum o.p.s., poskytuje v písku **dluhovou poradnu** v rámci odborného sociálního poradenství a její činnost byla zahájena v červnu 2012. Oblasti poradenství souvisí především s otázkami finančního a rozpočtového poradenství, dluhového poradenství, oblasti rodiny a mezilidských vztahů, sociální pomoci, diskriminaci a porušování lidských práv, majetkoprávních vztahů a pracovně právních vztahů. Dluhová poradna využívá prostory na Městském úřadě Písek, Budovcova 207/6.
- **Pomoc při řešení dluhové problematiky** souvisí s hypotečními úvěry, spotřebitelskými úvěry, nesplácenými půjčkami vůči mobilním operátorům a dalším věřitelům.
- Ve městě Písek je služba poskytována často na základě doporučení od jiných organizací vždy první a třetí úterý v měsíci. Jejimi klienty jsou převážně osoby s bydlištěm převážně v ORP Písek, ale také z Milevska, Strakonice, Vodňan, Bechyně.
- Počet podaných/schválených návrhů na oddlužení přes Theia ve městě Písek: k 1. 2. 2018 celkem 22 návrhů - podaných a následně schválených. Podíl osob v procesu oddlužení k celkovému počtu obyvatel starších 15 let: k 1. 2. 2018 celkem 23 osob.

Městské středisko sociálních služeb, Písek

- Jde o příspěvkovou organizaci zřízenou pro poskytování sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů, seniorům nebo osobám se zdravotním postižením ohrožených sociálním vyloučením, osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, s trvalým pobytem na území města Písku dle zákona o evidenci obyvatel a zároveň fakticky žijícím na území města Písku, poskytování pečovatelských služeb a osobní asistence rodinám s dětmi, pokud ti mají trvalý pobyt na území města Písku dle zákona o evidenci obyvatel a zároveň fakticky žijí na území města Písku
- **Poskytuje služby osobní asistence, pečovatelské služby, noclehárny** (pro osoby bez přístřeší) a **sociálně aktivizační služby**. Výdej obědů seniorům, kteří pobírají starobní důchod a poživatelům invalidního důchodu III. stupně, pokud ti mají trvalý pobyt na území města Písku dle zákona o evidenci obyvatel a zároveň fakticky žijí na území města Písku.
- Cílovými skupinami jsou senioři, osoby s tělesným postižením, osoby se sluchovým postižením, osoby se zrakovým postižením.

Některé z uvedených organizací jsou z části spolufinancovány z rozpočtu města Písek, někdy formou daru, či příspěvku. **Dle městského rozpočtu za rok 2017⁴¹**, zveřejněného na webových stránkách, byla celková částka věnovaná na **sociální věci** 2 893 400.00 korun, celková výdajová částka rozpočtu bez financování přitom činí 853 201 000.00 korun (jde tedy zhruba o 3,39% celkových výdajů).

⁴¹ Zdroj: Písek, schválený rozpočet města 2017. <http://www.mesto-pisek.cz/rozpocet%2Dmesta%2D2017/d-15734>

Potřeby

V Písku funguje poměrně široká síť sociálních služeb. Následující řádky by měly být z části pokusem o jejich reflexi. Níže uvedené potřeby či návrhy na změny jsou souhrnem informací obsažených v provedených rozhovorech s respondenty. Ve struktuře otázek byla vždy pokládána otázka na případná zlepšení, překážky v práci či podněty, které by měly zaznít. Doporučení jsou definována anonymně a nepochází pouze od pracovníků v sociální sféře (město, NNO), ale i od jejich klientů či šířeji občanů Písku se zkušeností nebo vazbou na sociální oblast. Jde o podněty, které se opakovaly několikrát (míra relevance byla potvrzena z více zdrojů). Některé návrhy jsou pro lepší ilustraci doplněny citacemi.

Cílem této kapitoly je přispět k diskuzi o konkrétních opatřeních při sestavování Strategického plánu sociálního začleňování pro oblast sociálních služeb. Připomínky se tematicky nemusí týkat pouze sociálních služeb. Sociální služby (obecně i jednotlivé z nich) jsou navíc se svými klienty nuceny řešit více problémů najednou. Jedná se o provázané a komplexní situace (jevy), podobně jako sociální vyloučení samo o sobě.

Potřeba nových služeb a zlepšení služeb stávajících

V rozhovorech s respondenty z řad sociálních služeb zazněla také potřeba větší koordinace při práci s jednotlivými klienty. Široká paleta sociálních služeb v Písku funguje spíše v rovině „specialistů“ na jednotlivá témata/oblasti místo orientace na klienta. Byla zmíněna potřeba nové **služby, která by poskytovala komunitní/sociální pracovníky** pro práci s lidmi ohrožené sociálním vyloučením v obecné rovině a na základě dlouhodobější spolupráce. Sociální pracovník by poskytoval klientovi podporu v rovině bezpečného vztahu založeném na partnerství. Sociální práce by zde fungovala v rovině **případového vedení** (*case managementu*) během delšího časového období. Doprovody a osobní asistence jsou zde chápány spíše jako nástroje delšího „*partnerského vztahu*“ mezi sociálním pracovníkem a klientem. Služba by pracovala s koncepty dostupného bydlení či zaměstnávání a dlouhodobějším charakterem spolupráce bránila opětovnému propadání do tíživé situace.

Pracovník v sociálních službách: „*Ty organizace tady působí jako takové ostrůvky v oceánu reality, mezi kterými je nutné vybudovat mosty, a to jsou ty doprovody. Pod tím ještě záchrannou síť, když propadnou, když minou.*“

Pracovník NNO: „*Komunitní pracovník poskytuje klientovi podporu, dlouhodobě jej provází životem, navazuje jej na potřebné služby v regionu, koordinuje péči kolem klienta a pro klienta, postupně jej zplnomocňuje, komunikuje i s jeho okolím (rodinou, sousedy), samozřejmě jej doprovází na úřady, má s ním individuální konzultace, návštěvy doma, finanční hospodaření atd.*“

Klienti NNO jsou při některých úředních úkonech (např. vyřizování hmotné nouze) závislí na doprovodech sociálních pracovníků. Sami by to mnohdy nezvládli. Jeden z pracovníků NNO se domnívá, že by sociální práci mohli dělat z části i sami zaměstnanci úřadů, zejména větší vstřícností a trpělivějším vysvětlením toho, na co má klient nárok. Pracovník NNO: „*Nejenom toho člověka rozbřečet a poslat pryč.*“

O **rozšíření sociálně aktivizačních služeb** hovoří více kontaktovaných organizací jednak ve smyslu možnosti navštěvovat klienty (či provádět depistáž) i jinde v Písku mimo

svou dosavadní působnost nebo z hlediska nutnosti objednání a rezervace termínů pro další konzultace po první návštěvě. Pro mnohé z klientů je objednání a dodržení termínů návštěv důvodem nedostupnosti služby. SAS v podobě docházení do rodin je potřeba zejména v případech, kdy rodiče nezvládají výchovu dětí a hrozí jejich odebrání. Pracovníci by pravidelnými návštěvami v rodinách kontrolovali např., zdali mají zaplacený nájem, zdali vše zvládají. Podobné služby jsou v Písku nedostatečné i z důvodu personálního zajištění. Kvalifikovaná sociální práce vyžaduje praxi a místní organizace si zkušené zaměstnance v době konjunktury (viz kapitola zaměstnanost) mnohdy nemohou finančně dovolit.

Pracovník NNO: „Špatný to je s personální situací, moc lidí se nám nehlásí, dříve se na inzerát hlásilo 5 - 6 lidí s kvalifikací, dneska to je jeden, dva. Většinou to jsou holky po škole, na nikoho z praxe nemáme peníze, i když by se hodil spíše někdo s praxí.“

Ke zvýšení efektivity služeb by pomohlo i rozšíření ubytovacích kapacit se sociální službou a návazností na dostupné bydlení. Např. azylový dům pro rodiny s možností prostupu do městem pronajatého bytu pod správou sociální služby. Dostupnost bydlení by pro klienty byla motivací.

V Písku chybí ubytovna pro matky s dětmi, kde by zároveň byla poskytována nějaká forma SAS. Azylový dům je až ve Strakoniciích nebo v Českých Budějovicích. Městské kapacity na ul. Dr. Milady Horákové jsou podmíněny bezdlužností vůči městu.

Sociální pracovník: „Ideální by byl azylový dům pro rodinu a několik otevřených nájemních bytů ve městě, aby fungovala ta dostupnost.“

Nízkoprahové denní centrum⁴² Potřeba nízkoprahového denního centra souvisí jednak s provozem noclehárny pro osoby bez přístřeší, ale zároveň by zde mohly být provozovány služby směřující klienty k vyšším formám bydlení a sociální integrace. Současní klienti noclehárny přes den využívají nabídku jiných píseckých organizací, např. Arkády nebo Oblastní charity, kde jim pracovníci poskytnou základní pomoc (polévku, kávu, či peníze na další noc). Odstředujícím faktorem pro potenciální klienty noclehárny mohou být i pravidla netolerující alkohol, hygienické požadavky a podobně. Cílovou skupinou noclehárny jsou přitom často osoby závislé na alkoholu. Řešení fenoménu bezdomovectví vyžaduje komplexnější přístup. Denní centrum by mohlo poskytovat i pračku, šatník nebo potravinovou pomoc.

Pracovník sociální služby: „Ale samozřejmě, že by pomohla jedna věc. Když bysme mohli některým lidem nabídnout úplně neobyčejnější bydlení a docházet za nima a kontrolovat je. Jde o to mít tu nabídku a motivovat je, jinak jsme zase skončili někde na půl cesty.“

Rozšíření NZDM , komunitní centrum. NNO Naděje provozuje v Písku na nábřeží 1. máje nízkoprahové zařízení pro děti a mládež. Kapacity však nejsou zcela dostačující jak svou velikostí, tak umístěním v nebytových prostorách činžovního domu. Provozovatelé zařízení jsou zde omezeni jak škálou aktivit, které lze v poměrně malém prostoru realizovat, tak i provozní dobou, která musí brát ohled na obyvatele bytů v okolí. Cílová skupina dětí a mládeže vyžaduje důraz na pohybové aktivity, které zde provozovat nelze. Na pronájem tělocvičen v jiných prostorách zase není dostatek financí. Chudší děti tak tráví volný čas v parcích nebo mezi domy, kde si na ně stěžují okolní obyvatelé. Lepší prostory

⁴² Městské středisko sociálních služeb v roce 2018 plánuje kapacity noclehárny v Sedláčkově ulici o podobné služby rozšířit.

s atraktivnějšími aktivitami (tanec, sporty, počítače) by služby zatraktivnily a otevřely širšímu spektru potenciálních klientů.

Obyvatel sídliště Portyč: „Ta Naděje je omezené časově, třeba tam mají kroužek vaření nebo je jednou za týden pustí na nějaké staré varhany a jednu kytaru. Mají to jednou v týdnu, a to je hodně málo. Ty romské děti potřebují mít něco otevřeného od pondělka do neděle. Něco, kde by to dítě našlo ten svůj klid.“

„Tady třeba máme kroužky, ale je problém, že ty neziskový kroužky nemají kde vystupovat, a proto se musely přidat třeba pod Nadějí, aby měly kde být. Jinak nám tu pak holky tancovaly na trávníku nebo na chodníku a lidem se to samozřejmě nelíbilo a musely přestat.“

Rodina z nábřeží 1 máje: „Chtělo by to něco pro děti, kroužky pro děti. Naděje zavírá moc brzo. Je tam špatná otvírací doba, děti ve škole končí dřív než tam otvírají a není to na celé odpoledne, končí brzo. Děti pak jsou venku a nemají co dělat. Taky musí těm dětem rozumět, na tyhle děti často rodiče kašlou, a proto možná potřebují osobnější přístup, pochopit je. Ty děti se potřebují třeba někomu svěřit, co nemůžou říct rodičům třeba.“

Paní žijící s dětmi na ubytovně ve Svatoplukově: „Udělat budovu, hernu, kam by mohli lidi chodit dospělí i děcka. Aby spolu byli lidi víc v kontaktu, aby se spolu naučili žít a aby se ten rasismus alespoň trochu zmírnil, když už teda je. On se nedá zakrýt, nebo schovat, je a bude, ale když už něco udělat, aby to tak nebylo, tak fakt zrekonstruovat velkou budovu a udělat tam cokoli. Pro ty děti, pro dospělé. Ať tam jsou nějaké semináře, ať tam pomáhají, protože jsou prostě lidi, kteří nevědí, co mají dělat. Ať tam ti lidi, český, vietnamský, romský chodí, ať jsou mezi sebou a naučí se spolu žít, jinak se to nedá. Když ti lidi spolu nebudou komunikovat, tak to bude růst a růst.“

Obecné změny systémového charakteru

Pracovníci většiny navštívených neziskových organizací a ostatních poskytovatelů sociálních služeb si stěžovali na složitosti spojené s financováním z několika různých zdrojů, nejistotou a složitou administrativou, která mnohdy činí až 30% činnosti organizace. Komplikované účetnictví, předpisy, vyhlášky, nařízení, hlášení, statistiky, kritéria, standardy, indikátory, desinfekční řady, sanitační řady, kontroly, inspekce a hrozby sankcí za nesplnění/dodržení výše uvedeného jsou jistě demotivujícím faktorem k úspěšné sociální práci. Sociální pracovníci navíc často nemají vysoký společenský status a náročná práce není doceněna finančně.

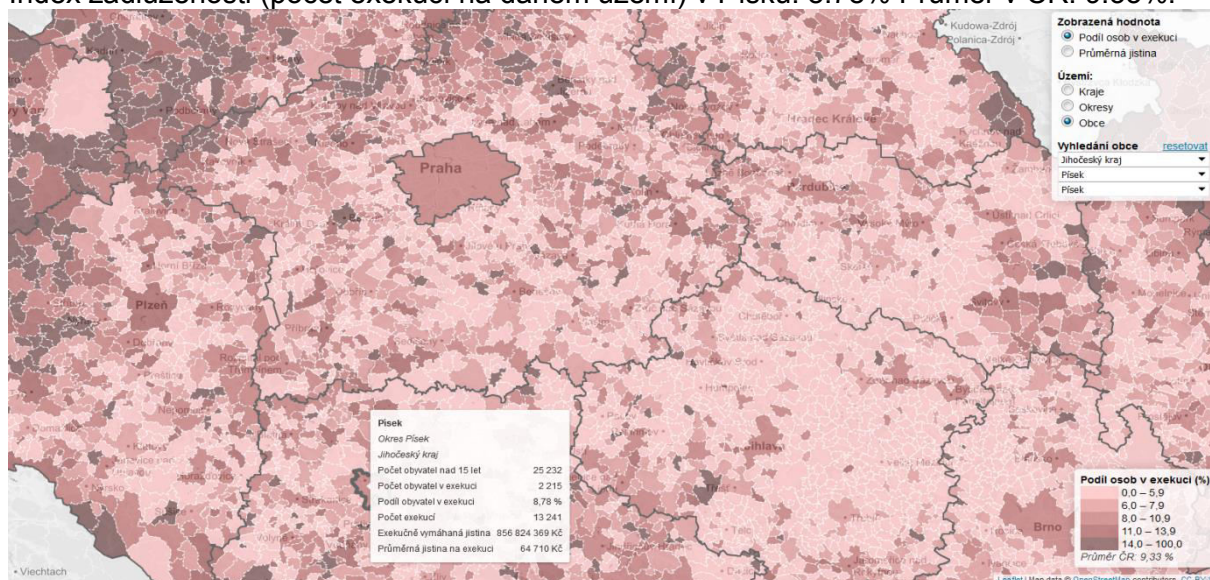
Doporučení

- Služba poskytující tzv. komunitní pracovníky věnující se klientům formou případového vedení
- Specializovaná služba pro alkoholové závislosti
- Nedostatek služeb pro posílení služeb SAS (depistáž, terénní forma služby)
- Rozšíření NZDM, zřízení komunitního centra
- Nastavení efektivnější pravidelné spolupráce obce a NNO v místě a jejich podpora a zapojení do plánování progresivního rozvoje služeb

Zadluženost

Dle mapy exekucí (níže) je v Písku, při počtu 25 232 obyvatel nad 15let, v exekuci celkem 2215 osob při celkovém počtu 13 241 exekucí. Celková vymáhaná jistina činí 856 824 369 Kč, při průměru 64 710 Kč na jednu exekuci. Dle údajů z mapy spadá v Písku podíl osob v exekuci do kategorie 8,0 – 10,9%. Tyto hodnoty patří (podobně jako u indexu kriminality, nebo nezaměstnanosti) v porovnání se zbytkem ČR k průměrným až podprůměrným. Celorepublikový podíl osob v exekuci činí v průměru alarmujících 9.33%.

Index zadluženosti (počet exekucí na daném území) v Písku: 8.78% Průměr v ČR: 9.33%.

Zdroj: <http://mapaexekuci.cz/>

Sociální vyloučení, dluhy a exekuce spolu úzce souvisí. Dluhy jsou cestou k exkluzi a chudí lidé jsou k zadlužení nejvíc náchylní. V Písku je v platnosti tzv. tržní řád zakazující pochůzkový a podomní prodej. Opatření bylo zavedeno zejména k ochraně seniorů. O problematice zadlužování se v souvislosti s Romy na sídlišti Portyč zmiňují i někteří **bezpečnostní pracovníci**:

„Cikáni si říkají, že bílí mají fabriky a všechno a oni nemají nic. A ještě využívají situace, že jsou nevzdělaní, někteří Romové jsou rádi, že se podepíší a něco přečtou. Jsou tady třeba firmy jako Provident, Cofidis, Homecredit a spol. a my s kolegou po nich jdeme. Jak někoho uvidíme, tak voláme hned hlídku a je mu udělena pokuta, v Písku platí vyhláška zakazující pouliční prodej.“

Foto 6.: Inzerce v Písku, na zastávce MHD Budějovická.

Dluhová past souvisí s **omezením přístupu k bydlení a zaměstnání**. Tomu, kdo je zatížený exekucemi, se nevyplatí legální zaměstnání na plný úvazek a je nucen se přesunout do šedé ekonomiky. Může pracovat na černo nebo kombinovat různé způsoby

agenturního zaměstnávání s nízkou základní mzdou a systémem odměňování, který nepodlehne srážkám pro splácení exekucí. Dlužníci vůči městu zase nemohou žádat o přidělení městských bytů.

Romští manželé, ubytovna Maxim: „Romové jsou hodně i na těch ubytovnách. Lidi se do toho dostanou různě, ale většinou mají dluhy na bydlení a skončí na ubytovně.“

NNO Naděje: „Narážíme na zadluženost vůči městu, vůči dodavatelům energií a dluhy za odpady. V Naději není podmínkou bezdlužnost vůči městu, ale pro zajištění návazného bydlení od města už to je podmínkou. Problém jsou ty dluhy vůči městu. Dluhová poradna tu je pouze jednou za čtrnáct dní na městském úřadě. Neziskovky tam připraví návrhy pro svoje klienty a pak tam s nimi řeší většinou ty komplikovanější věci. U nás je podmínkou pouze schopnost připojit se k dodavatelům energií.“

V tabulce níže, uvádíme dluhy obyvatel, vůči městu Písek⁴³

Dluhy obyvatel Písku vůči městu	
Celkový dluh vůči městu	59 795 982
Dluh na nájemném	39 156 643 ⁴⁴
Dluh za odvoz komunálního odpadu	6 211 425
Dluh za ostatní položky	14 427 914

Dluhy za ostatní položky jsou poplatky ze psů a sankční platby uložené obcí. Např. pokuty Městské policie, pokuty za zanedbání školní docházky, pokuty za kontrolní převážení kamiónů, pokuty na úseku výstavby apod. Tzv. městské pohledávky nejsou součástí tzv. mapy exekucí, jejich celková částka je o řád nižší, bývají však často bariérou např. k získání obecního bytu.

Postup správce městského bytového fondu – DBS při dlužných částkách za nájemné popisuje jeden z jejich zaměstnanců níže:

Pracovník DBS: „V Písku dlouhou dobu držíme nízké dluhy za nájem. Už dlouhodobě se postupovalo tak, že byly tři měsíce dlužného nájemného.“

Postup DBS, při neplacení nájemného (pracovník DBS):

„Každý, kdo má tři měsíce dluh, tak je podaná výpověď a jakmile je dluh dvacet tisíc, tak je podaná žaloba s návrhem na podání platebního rozkazu. Jakmile to je pravomocné, tak předáváme exekutorskému úřadu Písek k vymáhání. Když ještě nebyl v Písku exekutorský úřad, dávali jsme do Strakonic, a ta když nevymohla do roka, tak nám to vracela. Tady nám nevrací nic, nic nám neúčtuje, máme jenom prostředky z toho, co vybere. Dnes se u nás dluh pohybuje kolem 900 000 do milionu u těch bydlících. Jinak máme evidenci dluhů od roku 1992 a celkové dluhy jsou kolem deseti milionů.“

„Amnestie město nenabízí. Vymáháme to všechno včetně poplatků z prodlení, akorát podle starého zákoníku byl poplatek z prodlení 2.5 promile z dlužné částky denně, což bylo vysoké – vyšší než úrok, a proto jsme v těchto případech snížili o 50%. Ale žádné jiné prominutí nebylo.“

„Nejvíce dlužníků máme v lokalitě Dvořákova a Portýč a Kollárova, ale taky tam máme nejvíce bytů, nejlepší byty se většinou privatizovali a městu zůstaly tyto.“

Z neziskových organizací zaměřených na pomoc osobám s dluhy v Písku působí Theia, krizové centrum o.p.s., z Českých Budějovic. Organizace do města dojíždí dvakrát měsíčně a věnuje se zejména klientům místních neziskových organizací, které předzpracují potřebné dokumenty. Pokrytí klientů dluhovou poradnou je dle rozhovorů s NNO dostačující. Otázkou je, kolik potenciálních klientů není ve spojení s neziskovými organizacemi nebo

⁴³ Zdroj: Finanční odbor, MÚ Písek (listopad 2017).

⁴⁴ Jedná se o veškeré dluhy na nájemném u bytů spravovaných DBS, ne pouze v bytech města.

s nimi svou zadluženost neřeší. Mnozí z dlužníků navíc na insolvenční řízení kvůli nízkým příjmům ani nedosáhnou. Ze sociálních dávek se peníze strhávat nedají.

Názory na zřízení specializované dluhové poradny přímo v Písku shrnuje citace níže:

Sociální pracovník města: „*Dluhová poradna v Písku by byla dobrá, ale pokud klienti nebudou pracovat, tak nebudou mít z čeho ty dluhy platit. A zatím pro ten počet klientů ta Theia dostačuje, není to tak, že by poptávka převyšovala nabídku. Vždycky to zatím vychází. Ale zase kdyby tu byla stálá poradna, tak by se víc dostala do podvědomí, ne všichni vědí, že je možno takové služby využít.*“

„*Dluhy vznikají prvotně spíše u zaměstnaných, kdy je člověk přesvědčen, že to může platit, a pak se něco stane. Insolvenci řešíme s lidmi, kteří práci mají. Lidé, kteří jsou předlužení už moc dobře vědí, co je čeká. Úvěrové společnosti dělají i mikropůjčky, třeba osm tisíc na bydlení, ze kterých ale potom naskáče třeba padesát, když si pak seženou legální práci, tak jim všechno seberou.*“

Pro dokreslení uvádíme počet podaných/schválených návrhů na oddlužení přes NNO Theia, který byl ve městě Písek k 1. 2. 2018 celkem 22 návrhů - podaných a následně schválených. Podíl osob v procesu oddlužení k celkovému počtu obyvatel starších 15 let činil k 1. 2. 2018: celkem 23 osob. Věkový průměr klientů činil 40 let. Trvalé bydliště převážně v ORP Písek, ale někteří klienti pochází také z Milevska, Strakonice, Vodňan, Bechyně. Intenzita spolupráce je dle zástupců Theia z dlouhodobějšího pohledu dostačující, přestože občas nastanou situace, kdy je nápor klientů vyšší.

Město Písek na svém území od roku 2015 nepovoluje provozovny s výherními hracími přístroji ani videoloterijními terminály.

Mapa zrušených automatů dle lokalit a typu automatů v Písku:

Herna	Město	Platné	Zrušené	IVT	VHP	Kasino	LLS	ostatní	EMR	TZ - §2 j)
9 Nádražní 129/14	Písek	0	7	9	0	0	0	0	0	0
9 Rokycanova 467/2	Písek	0	7	8	0	0	0	0	0	0
9 Žižkova třída 185/20	Písek	0	1	11	0	0	0	0	1	0
9 Čechova 37/3	Písek	0	3	11	0	0	0	0	1	0
9 třída Národní svobody 31/13	Písek	0	7	7	0	0	0	0	1	0
9 Nádražní 2143/22/1	Písek	0	3	0	0	0	0	0	1	2
9 Přemyslova 345/6	Písek	0	1	12	0	0	0	0	0	0
9 Přemyslova 461/1/1	Písek	0	1	1	0	0	0	0	0	0
9 Fráni Šrámka 156/6	Písek	0	4	4	0	0	0	0	0	0

Zdroj: <https://www.mapa-hazardu.cz/>

Dle informací od respondentů z provedených rozhovorů, je v Písku stále provozována nelegální herna: „*Funguje tu jedna herna nelegálně. Pořád funguje a nic se neděje. Ted' snížili otevírací dobu na papíře, ale funguje normálně do rána.*“

Doporučení

- Zvážit zřízení specializované, bezplatné protidluhové poradny pro klienty všech sociálních služeb i ostatní obyvatele města Písku se sídlem mimo MÚ
- Formou depistáže a informováním obyvatel města propagovat služby dluhové poradny i mezi další potenciální klienty
- Zefektivnění propojení všech NNO v místě za účelem motivace a spolupráce s větším počtem klientů
- Větší aktivita obce směrem k dluhové osvětě za účelem snižování počtu nových zadlužených a zmírňování či zastavení propadu již zadlužených ve spolupráci se všemi NNO
- Změnit způsob řešení vymáhání dluhů na nájemném ve spolupráci ideálně s TP města

Zdraví

Mezi větší zdravotnická zařízení v Písku patří zejména.⁴⁵ **Nemocnice Písek:** 18 oddělení, které zahrnují všechny standardní specializace, 362 lůžek, 5 ARO lůžek, 50 dětských lůžek, 69 lůžek na interně. 16 216 hospitalizací za rok (2016). **Psychiatrická nemocnice Písek:** 96 lůžek, 4 oddělení, doba hospitalizace 2 - 12 týdnů. **Poliklinika Písek:** Zhruba 22 lékařů zajišťujících zdravotní péči ve všech základních medicínských oborech včetně psychologie – psychoterapie, RTG, rehabilitace atd. V Registru lékařů ČR jsou pro okres Písek uvedeny následující počty odborných lékařských ordinací: praktičtí lékaři (14), stomatologie (14), gynekologie (7), ortopedie (6), ORL (3), oční ordinace (2), psychiatrie (3).

Využití lůžkového fondu nemocnice Písek 2015 – 2016.

Kategorie	Počet lůžek	Počet ošetřovacích dnů		Využití lůžek v %		Průměrná ošetř.doba	
		2015	2016	2015	2016	2015	2016
interna	69	13 853	14 308	68,1	70,3	5,3	5,4
nervové	38	8 926	9 351	76,3	68,3	6,6	7,2
dětské	50	12 674	12 863	70,3	70,9	3,8	3,9
gyn.-porodnické	43	8 234	8 602	61,7	63,8	3,3	3,4
chirurgie	68	13 225	11 902	74,9	72,6	5,6	5,2
ARO	5	627	740	34,4	40,4	5,2	5,9
ortopedie	42	10 786	10 320	80,9	78,7	5	4,7
urologie	23	3 068	2 884	56,6	53,8	3,9	4,1
rehabilitace	24	6 825	6 618	85	82,2	12,9	12,1
Celkem	362	78 218	77 588	71,3	70,3	5	5
ONP	36	11 840	11 389	95,1	97,4	18,9	18
sociální lůžka	20	7 196	7 248	98,6	99	74,6	28,3
apalická lůžka DIOP	5	1 748	1 775	95,8	97	96	27,5

Zdroj: výroční zpráva nemocnice Písek, 2016

V Písku je dostupná, kvalitní zdravotní péče i pro obyvatele SVL. Někteří z obyvatel SVL však služby nevyužívají (nedostatek času, jiné priority, nízký sociální kapitál). Ke zmiňovaným potížím ohledně zdravotní péče patří nedostatek klinických dětských psychologů, který se podílí na odložené diagnostice u dětí s výchovnými problémy. Objednání do pedagogicko-psychologické poradny může dle zástupce NNO trvat až tři měsíce. Psychiatrická nemocnice v Písku pracuje pouze s klienty nad 18let a nejbližší psychiatrická léčebna pro děti je v Opařanech na Tábořsku nebo v Českých Budějovicích.

Psychiatrická nemocnice je (dle zástupců NNO) navíc hodně vytížená a je těžké umístit zde klienty na delší hospitalizace. Díky častému střídání lékařů zde mají personální krizi. **Pracovník NNO:** „Nemocnice praská ve švech a Písku to nepřináší lidi, oni se brání dlouhodobým hospitalizacím. Řeší z části úzkosti, psychózy, ale horší věci je snaží posílat jinač.“

Pracovník v sociálních službách: „Psychiatrická nemocnice moc nechce uživatele. Občas se někoho povede umístit, ale není tam specializace na závislosti, převažuje tam

⁴⁵ Údaje o níže popisovaných institucích pocházejí z jejich webových stránek.

duševní onemocnění a akutní stav, léčbu závislostí tam řešit nemůžeme, v Písku. Ale jinak jsou v kraji jiná zařízení, takže to je v pořádku. V Písku není doléčovací centrum, je tady ambulantní péče – poradna, ale ne pobytové zařízení.“

Pracovník NNO: *„Nejsme vyloženě zaměřeni na duševní nemoci, ale spolupracujeme. Problémem je zase dlouhá čekací doba na umístění člověka do nemocnice. Hospitalizovat člověka trvá dlouho, vyžaduje to vyšetření odborníka a jsou čekačky.“*

Pro některé obyvatele SVL a klienty NNO je v Písku nedostatek stomatologů.

Pracovník NNO: *„Situace je špatná, co se týká stomatologické péče, nevíme, jestli vůbec děti z Purkratic chodí k zubaři. Krize je to hlavně, co se týká dospělých, nikdo nám je nechce brát. Kontaktujeme pojišťovny, co mají smluvní lékaře, měli jsme klienta, který potřeboval předoperační vyšetření a nikdo mu to nechtěl udělat.“*

„Lékaře lze z části řešit pohotovostí nebo přímo k odborníkovi. Spádovost už dneska úplně neplatí a těch doktorů tady zase tolik není. Úplně mrtvý to je třeba u zubařů. Lékaři mají plnou kapacitu a to jim nic nenařídíte.“

Jeden z typických problémů obyvatele SVL v kombinaci bydlení - zdravotní stav, může nastínit **výpověď** („mikro kazuistika“) **obyvatele ubytovny Laguna v Písku:**

„Mně tady je bídě. Jsem po mrtvici a měl bych jít do pečovateláku, jenže mám malý důchod a z toho si musím platit ubytovnu. Na městě mám dluh, dlužím čtyři a půl tisíce. Mám z nemocnice napsanou rehabilitační sestru, která sem za mnou nemůže chodit. Řekli mi, že by mě dali do toho pečovatelského domu, kde by ona mohla být. Mám malý důchod a je to tady pro mě drahý, platím tu 4500 a 2300 mi zbývají na celý měsíc. Mám důchod 6800. Na dnešní dobu to je málo, když si koupím maso, tak je to drahý. Je mi 52let.

Tady taky mají válečky a to je pro mě tvrdé, potřeboval bych zdravotní postel. Kvůli tomu sem nemůže rehabilitační sestra. I na ten pečovatelák nemůžu mít dluhy na městě. Když sem pro mě jede sanitka, tak s nosítkama mají problémy mě dostat do sanitky. Já už teď i bídě chodím.

Než se mi stala ta mrtvice, tak jsem chodil platit na radnici, ale teď tam nevylezu ani ty schody. Nemůžu zvedat nohy. Tady žiju sám. Jsem na třílůžkovém pokoji. V nemocnici mi řekli, abych se to nějak pokusil vyřešit, jak to můžu s tak malým důchodem řešit.

Když se koupu, tak mám problém i vylézt z vany, pro mě to tady není. To mi říkají i doktoři a sanitáci, že to tady pro mě není, abych s tím něco dělal.“

Mezi některé, zmíněné nedostatky v oblasti zdravotnictví patří:

- Nehrazení zdravotního pojištění některých pracovních agentur (agenturní cizinci)
- Nedostatek stomatologů a omezená kapacita praktických lékařů pro nově příchozí pacienty
- Dlouhá čekací doba u ambulantních psychiatrů
- Dětský psycholog, psychiatr – dlouhé objednací lhůty
- Psychiatrická nemocnice - nedostatek kapacit pro hospitalizace, nedostatek lékařů.

Reference

Agentura pro sociální začleňování, web: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/>

Asociace realitních kanceláří ČR, cenová mapa.

Bauman Zygmund: Tohle není deník, Academia, 2015

Český statistický úřad: <https://www.czso.cz/>

Katastr nemovitostí ČR: <http://www.katastr.net/>

Mapa exekucí: <http://http://mapaexekuci.cz/>

Mapa hazardu: <https://www.mapa-hazardu.cz/>

Mapa kriminality: <http://www.mapakriminality.cz/>

Mapa sociálně vyloučených lokalit (GAC): <https://www.esfcr.cz/mapa-svl-2015/www/index.html>

Město Písek: <http://www.mesto-pisek.cz/>

Písek.eu: <http://www.pisek.eu>

Příhláška města Písek, pro spolupráci a Agenturou pro sociální začleňování, ASZ 2017

Vstupní šetření SPSZ, Písek, ASZ 2018

Wikipedie: <https://cs.wikipedia.org/>